महाराष्ट्र शासन
सार्वजनिक बांधकाम विभाग
शासन निर्णय क्रमांकः खाक्षेस २०१३/प्र.क्र.८३/रस्ते-९
मंत्रालय, मुंबई ४०० ०३२.
दिनांक : ३१ जुलै २०१४

वाचा -

१) **शासन निर्णय क्रमांक-खाक्षेस-२००८/प्र.क्र.८३/रस्ते-९, दिनांक ३० जुलै २००९.**

प्रस्तावना -

सार्वजनिक खाजगी सहभाग धोरणामध्ये एकसूत्रता आणण्याच्या दृष्टीने व या धोरणानुसार हाती घ्यावयाच्या प्रकल्पांची व्याप्ती, दोन पथकर स्थानकांमधील अंतर, उपभोक्ता शुल्काचे दर, वाहनांचा प्रकार, इत्यादी निकषांसह कालपरत्वे धोरण निश्चित करणे आवश्यक आहे. महाराष्ट्र शासनाने सार्वजनिक खाजगी सहभागासंबंधीचे धोरण प्रथमत: दिनांक २७ जून २००० रोजी प्रसिध्द केले. त्यानंतर दिनांक ९ जानेवारी २००३ व दिनांक ३० जुलै २००९ रोजी, या धोरणामध्ये सुधारणा करण्यात आल्या. सध्या दिनांक ३० जुलै २००९ रोजी प्रसिध्द केलेले सार्वजनिक खाजगी सहभागाचे धोरण प्रचलित आहे. या बाबतीत क्षेत्रीय स्तरावर उद्भवलेल्या अडचणी विचारात घेऊन शासनाने वेळोवेळी परिपत्रके व मार्गदर्शक सूचना आवश्यकतेप्रमाणे निर्गमित केल्या आहेत. आतापर्यंत निर्गमित करण्यात आलेले शासन निर्णय, परिपत्रके, मार्गदर्शक सूचना, सार्वजनिक खाजगी सहभाग धोरणासंबंधी शासन स्तरावर झालेल्या चर्चा, शासनाकडे प्राप्त झालेल्या सूचना / अहवाल विचारात घेऊन सार्वजनिक खाजगी सहभागाच्या धोरणामध्ये सुधारणा करण्याचा प्रस्ताव शासनाच्या विचाराधीन होता. उक्त सुधारणा विचारात घेऊन शासनाने दिनांक ३० जुलै २००९ चा शासन निर्णय अधिक्रमित करुन, सार्वजनिक खाजगी सहभाग धोरण - २०१४ खालीलप्रमाणे निर्गमित करण्याचा निर्णय घेतलेला आहे.

शासन निर्णय -

१. अर्थसंकल्पातून पूर्ण करण्यात येणा-या राज्य योजनांतर्गत प्रकल्पांवर उपभोक्ता शुल्काची आकारणी करण्यात येणार नाही.

२. (I) रु. २०० कोटी पेक्षा कमी किंमत असलेल्या रस्त्यांच्या प्रकल्पांकरिता उपभोक्ता शुल्क आकारण्यात येणार नाही.

(II) भुयारी मार्ग, नदीवरील पुल, सागरी सेतु, उड्डाणपूल, उन्नत मार्ग, द्रुतमार्ग, रेल्वे उड्डाणपूल, रेल्वेखालून जाणारे मार्ग आणि वळण रस्ते यांसारख्या एकूण प्रकल्प किंमत रु. २०० कोटीपेक्षा कमी अंदाजित किंमतीच्या प्रकल्पाकरिता उपभोक्ता शुल्काची आकारणी करण्यात येणार नाही.

खाजगीकरणांतर्गत हाती घेण्यासाठी मंजूर रस्ते विकास योजनेत अंतर्भूत असलेल्या प्रकल्पाची निवड करावी. मंजूर रस्ते विकास योजनेत अंतर्भूत नसलेला अथवा एखादा विशेष प्रकल्प हाती घ्यावयाचा झाल्यास त्यासाठी शासनाची पूर्वपरवानगी घेणे बंधनकारक राहील.

वाहतूक वर्दळ व एकत्रित पायाभूत विकासाची निकड विचारात घेऊन प्रकल्पाचे प्राधान्य ठरविण्यात येईल.

३. एकूण प्रकल्प किंमत (TPC) आणि एकत्रित प्रकल्प किंमत (OPC):

(I) एकत्रित प्रकल्प किंमतीमध्ये प्रकल्पाची बांधकाम किंमत, आकस्मिक खर्च, प्रकल्प कर्जावरील अनूषंगिक व्याज, दरवाढ आणि प्रकल्पाशी संबंधित इतर खर्चांचा (प्रकल्पाचे सर्वेक्षण, प्रकल्प अहवाल तयार करणे, प्रशासकीय खर्च, आस्थापना खर्च, वित्तीय खर्च, सल्लागार शुल्क खर्च, भूसंपादन, सेवा वाहिन्या स्थलांतरीत करणे, सुरु असलेला प्रकल्पाचा परतावा, इत्यादि) समावेश असावा.

(II) एकूण प्रकल्प किंमत (TPC) व एकत्रित प्रकल्प किंमत (OPC) काढावयाची पध्दत -

Sr. No.	Items
१.	Construction Cost
२.	Contingencies (३% of Construction Cost)
३.	**Engineering Procurement Cost (EPC) = (१+२)**
४.	Independent Engineer Charges/Pre-operative Expenses(१% of EPC)
५.	Financing Charges (२% of Debt)
६.	Price Escalation during Construction (upto ५% per year)
७.	Interest During Construction (IDC)
८.	**Total Project Cost (TPC) = (३+४+५+६+७) (For deciding financial viability)**
९.	Land Acquisition, Utility Shifting and Prevalent Toll Buyback Cost and any other cost incidental to the project, etc.
१०.	**Overall Project Cost = (८+९)**

(III) बांधकाम किंमतीनुसार (Construction Cost) बांधकाम कालावधी हा सर्वसाधारणतः खालीलप्रमाणे -

अ.क्र.	बांधकाम किंमत	बांधकाम कालावधी
१.	रु. २०० कोटी ते रु. ३०० कोटी	२ वर्षे
२.	रु. ३०० कोटीपेक्षा अधिक	२ वर्षे ६ महिने ते ३ वर्षे

वर नमूद केलेला कालावधी हा फक्त मार्गदर्शनपर आहे. मुख्य अभियंता यांनी प्रकल्पाची व्याप्ती व त्यात अंतर्भूत करण्यात आलेल्या निरनिराळ्या तरतुदी विचारात घेऊन प्रकल्पाचा बांधकाम कालावधी निश्चित करावा.

(IV) खाजगीकरणांतर्गत रस्त्याचे प्रकल्प प्रस्तावित करताना त्या प्रकल्पात अंतर्भूत असलेल्या लांबीचे संकल्पित आयुष्य भारतीय रस्ते महासभा (आय.आर.सी.) मानकांमधील तरतूदींवर आधारित असावे. संकल्पित आयुष्य संपल्यानंतर सदरहू पूर्ण लांबीमध्ये आवश्यक तेथे मजबुतीकरण व संपूर्ण लांबीतील नूतनीकरण, इत्यादी बाबींचा खर्च रोकड प्रवाहामध्ये योग्य त्या वर्षी घेण्यात यावा. सदर खर्च अंदाजे किती असावा याबाबतची तरतूद प्रकल्प अहवालात करण्यात यावी. तसेच सवलत कालावधीमधील दरवर्षी करावयाची सर्वसाधारण दुरुस्ती (Current Repairs) आणि प्रत्येक सहाव्या वर्षी करावयाची विशेष दुरुस्ती (Special Repairs) अंतर्गत डांबरी पृष्ठभागाचे नूतनीकरण यासाठी लागणारा खर्च स्वतंत्रपणे परिगणित करावा. याबाबतची परिगणना सुसाध्यता अहवालामध्ये सविस्तर देण्यात यावी. असा खर्च रोकडप्रवाहामध्ये योग्य त्या वर्षी दर्शविण्यात यावा. तसेच उद्योजकाने प्रकल्प शासनास हस्तांतरीत करण्यापूर्वी संपूर्ण रस्ते लांबीचे नूतनीकरण करण्याची तरतूद प्रस्तावात समाविष्ट करावी. आवश्यकतेनूसार कॉंक्रीट रस्त्यामधील सदोष पॅनेलस्ची दुरुस्ती तसेच पुल, सीडी वर्क्स, रिटेनिंग वॉल, पथकर स्थानक इत्यादि बांधकामाची (Structures) दुरुस्ती ही भारतीय रस्ते महासभा (आय.आर.सी.) मानकानूसार करण्याची तरतूद प्रस्तावात समाविष्ट करावी. याबाबतची सविस्तर आकडेमोड ही सुसाध्यता अहवालासोबत सादर करण्यात यावी.

(V) खाजगीकरणांतर्गत प्रकल्प प्रस्ताव तयार करताना रस्त्याची भौमितिक सुधारणा भारतीय रस्ते महासभेच्या (आय.आर.सी.) मानकाप्रमाणे विचारात घ्यावी जेणेकरुन सुरक्षित प्रवास करणे सोईचे जाईल. रस्ते सुरक्षा ऑडिट (Road Safety Audit) हे प्रकल्पाचे बांधकाम सुरु करताना, बांधकाम पूर्ण झाल्यानंतर आणि सवलत कालावधी संपेपर्यत प्रत्येक वर्षी करण्यात यावे.

(VI) आवश्यक चिन्ह फलक, माहिती फलक, सुचना फलक इत्यादि (Complete Inventory) यांची विस्तृत संकल्पने आय.आर.सी. मानकाप्रमाणे करावी. सदर बाबींचा समावेश प्रकल्प प्रस्तावात करावा.

(VII) उद्योजकाने स्वतंत्र अभियंता व कार्यकारी अभियंता यांच्या उपस्थितीमध्ये प्रत्येक वर्षी डिसेंबर महिन्याच्या पहिल्या पंधरवड्यामध्ये रफनेस इन्डेक्स सर्व्हे करावा आणि या अनुषंगाने आवश्यक असलेले मजबूतीकरणासह डांबरीकरण / दुरुस्ती प्रत्येक वर्षी २५ एप्रिल पूर्वी पूर्ण करावी. सदर दुरुस्ती ही नियतकालीन नूतनीकरणापेक्षा (Periodic Renewal) भिन्नपणे करावयाची आहे. तसेच सवलत करारनाम्यामध्ये विहीत केलेला दर्जा राखण्याच्या दृष्टीने पावसाळ्यापूर्वी करावयाची कामे उद्योजकाने प्रत्येक वर्षी १५ मे च्या अगोदर पूर्ण करावी.

(VIII) पथकर स्थानक चालविण्याकरिता लागणा-या प्रशासकीय खर्चाची परिगणना स्वतंत्ररित्या करण्यात यावी. त्यानुसार रोकड प्रवाहामध्ये त्याचा समावेश व्हावा. याबाबतची सविस्तर परिगणना प्रकल्पाच्या सुसाध्यता अहवालासोबत सादर करण्यात यावी. सुसाध्यता अहवालामध्ये प्रशासकीय कार्यालय, तक्रार केंद्र, प्रसाधन गृह, वाहन तळ, वजन काटा,

नादुरुस्त वाहने हलविण्यासाठी यारी ठेवण्यासाठी जागा, पिण्याच्या पाण्याची सोय, पोलीस चौकी इमारत, प्रकाश व्यवस्था, माहिती फलक व इतर चिह्नांचे फलक, बस बे, ट्रक बे, इत्यादि बाबींची सविस्तर आकडेमोड व सविस्तर नकाशे सादर करण्यात यावे.

(IX) प्रकल्प हाती घेण्यापूर्वी राईट ऑफ वे (ROW) संपूर्णपणे शासनाच्या ताब्यात असावा. तसेच अतिरिक्त जमीन आवश्यक असल्यास प्रकल्प कार्यान्वित करतेवेळी खात्याचे ताब्यात जागा मिळेल या दृष्टीने भूसंपादनाची कार्यवाही पूर्वनियोजित पध्दतीने योजण्यात यावी. प्रकल्प बांधकाम सुरु करण्यापूर्वी सदर कार्यवाही पूर्ण करण्यात यावी जेणेकरुन प्रकल्पाचे काम रेंगाळणार नाही.

(X) प्रकल्प सुरु करण्यापूर्वी जलवाहिन्या, मलवाहिन्या, विद्युत वाहिन्या, दूरध्वनी वाहिन्या, गॅस वाहिन्या, इंधन वाहिन्या इत्यादि योग्य ठिकाणी स्थलांतरित करण्याबाबत पुरेशी दक्षता घेण्यात यावी. सदर तरतूदी सक्षम प्राधिका-याकडून प्रमाणित करण्यात याव्या.

(XI) गावातून/शहरी भागातून जाणा-या रस्त्याचा भाग हा शक्यतोवर संपूर्णपणे कॉक्रीटचा असावा. तसेच संपूर्ण रुंदीत सुधारणा करावी. पदपथासह आवश्यकतेनुसार भुयारी मार्ग, गटारे, सेवावाहिन्यांसाठी डक्टस् (Ducts), इत्यादीसाठी सुयोग्य तरतूद करण्यात यावी. आवश्यक असल्यास वळणमार्ग बांधकामासाठी तरतुद करावी.

(XII) गाव / शहरामध्ये रस्त्यालगत आवश्यक तेथे जागेच्या उपलब्धतेनुसार सेवा रस्त्याची (Service Roads) तरतूद करण्यात यावी.

(XIII) रस्त्याच्या मध्य दुभाजकाची रुंदी व उंची आय.आर.सी. मानकाप्रमाणे ठेवण्यात यावी.

(XIV) भविष्यात वाढणा-या वाहन संख्येचा विचार करुन पथकर स्थानकावर वाहनधारकांकडून उपभोक्ता शुल्क वसुलीस लागणारा विलंब टाळण्यासाठी पथकर स्थानकाचे संकल्पन करावे व प्रकल्प प्रस्तावात त्यानुसार पथकर स्थानकाचा नकाशा समाविष्ट करावा.

(XV) प्रकल्पामधील सर्व तरतूदी भारतीय रस्ते महासभेच्या (आय.आर.सी.) मानका प्रमाणे असाव्या. सदर तरतुदीमध्ये कोणतेही विचलन असल्यास त्याबाबत सुसाध्यता अहवालामध्ये नमूद करण्यात यावे.

४. प्रकल्पाच्या सुसाध्यतेसाठी वाहतुकीचा अभ्यास :

(I) खाजगीकरणांतर्गत प्रस्तावित प्रकल्पातील नियोजित पथकर स्थानकाच्या ठिकाणी, प्रकल्प प्रशासकीय मान्यतेस्तव पाठविण्यापूर्वी सलग सहा महिने कालावधीसाठी तसेच प्रशासकीय मान्यता मिळाल्यानंतर सलग सहा महिने कालावधीसाठी, डिजिटल पध्दतीने आधुनिक तंत्रज्ञानाचा वापर करुन स्वतंत्र तज्ञ यंत्रणेकडून वाहतूक गणना सर्वेक्षण करण्यात यावे. ज्या प्रकल्पांना यापूर्वी प्रशासकीय मान्यता देण्यात आलेली आहे अशा प्रकल्पांसाठी सुध्दा निविदा निश्चिती होईपर्यंतच्या कालावधीमध्ये डिजिटल पध्दतीने सलग वाहतूक गणना सर्वेक्षण करण्यात यावे.

(II) डिजिटल वाहतूक गणना सर्वेक्षणासाठी ATCC (Automatic Traffic Count Classifier) व आवश्यकतेनूसार व्हिडिओ रेकॉर्डीग कॅमेरा (Automatic) पध्दत अवलंबावी.

(III) वाहतूक गणना सर्वेक्षणामध्ये आवश्यकतेप्रमाणे Classified Volume Traffic Count, OD Survey, Number Plate Survey, Turning Movement Survey व Pedestrain/Cattle Pass Survey इत्यादि बाबींचा अंतर्भाव करावा.

(IV) वाहतूक गणना सर्वेक्षण अहवालामध्ये पथकर धोरणानुसार पथकरामध्ये सूट असलेल्या वाहनांमुळे पथकरात होणारी घट याची एकूण टक्केवारी सविस्तर नमूद करावी. सदर टक्केवारीनुसार पथकरात होणारी घट रोकड प्रवाहात विचारात घेण्यात यावी.

(V) भारतीय रस्ते महासभा (आय.आर.सी.) मानकानूसार व शासनाने वेळोवेळी निर्गमित केलेल्या मार्गदर्शक सूचनेनूसार सविस्तर वाहतूक गणना सर्वेक्षण अहवाल तयार करावा.

(VI) वाहतूक गणना सर्वेक्षणाच्या वरील सर्व बाबींवरील नियंत्रण (Monitoring) हे किमान अधीक्षक अभियंता दर्जाच्या अधिका-याकडून करण्यात यावे.

५. सवलत कालावधीतील वाहतूक गणना :

(I) सवलत कालावधीमध्ये डिजिटल पध्दतीने वाहतूक गणना करण्यात यावी.

(II) पथकर स्थानकाजवळ स्वयंचलित वाहतूक गणना प्रणाली उभारण्यात यावी. सदर वाहतूक गणना स्वतंत्र तज्ञांमार्फत करण्यात यावी.

(III) वाहतूक गणनेच्या सर्व बाबींवर परिच्छेद (४) पोट कलम (II ते V) मध्ये विहित केल्याप्रमाणे नियत्रंण (Monitoring) हे किमान अधीक्षक अभियंता दर्जाच्या अधिका-याकडून करण्यात यावे.

६. आर्थिक विश्लेषण (प्रकल्प अहवाल तयार करण्यासाठी विचारात घ्यावयाच्या सर्वसाधारण बाबी) :

(I) वाहतूक वर्दळीबाबतची अचूक माहिती उपलब्ध नसल्यास प्रकल्प अहवाल तयार करताना वाहतूक वर्दळीमध्ये सर्वसाधारणत: संपूर्ण सवलत कालावधीकरिता ५ टक्के प्रतिवर्षी वाढ विचारात घेण्यात यावी.

(II) दरवर्षी प्रकल्पावर होणारा सर्वसाधारण देखभाल व दुरुस्तीचा खर्च बांधकाम किंमतीच्या खालीलप्रमाणे गृहीत धरण्यात यावा.

पुलांच्या कामासाठी : पुलाच्या किंमतीच्या ०.५ %
रस्त्यांच्या कामासाठी : रस्त्याच्या किंमतीच्या (प्रमुख पूल वगळून) १ %

(III) प्रकल्पावर होणारा विशेष दुरुस्तीचा खर्च सर्वसाधारणपणे दर सहाव्या वर्षी, प्रकल्प बांधकामाच्या किंमतीच्या खालीलप्रमाणे विचारात घेण्यात यावा.

पुलांच्या कामासाठी : ३%

रस्त्यांच्या कामासाठी : ६%

विशेष दुरुस्तीअंतर्गत नूतनीकरणाची तरतुद करताना मुख्य अभियंता यांनी नूतनीकरणासाठी आवश्यक संकल्पन करुन त्यासाठी लागणारी किंमत रोकडप्रवाहात (Cash Flow) तसेच प्रकल्प अहवालात (DPR) समाविष्ट करावी. डांबरी पृष्ठभागाचा खडबडीतपणा (Roughness Index) सवलत करारनाम्यात निश्चित केलेल्या खडबडीतपणाच्या निर्देशांकापेक्षा (Roughness Index) जास्त झाल्यानंतर किंवा ६ वर्षे यापैकी जो कालावधी आधी येईल, त्यावेळी नूतनीकरण करणे उद्योजकास बंधनकारक राहिल अशी तरतुद निविदेत समाविष्ट करण्यात यावी.

(IV) उपभोक्ता शुल्क वसुली व आस्थापना खर्च :

१)	उपभोक्ता शुल्क उत्पन्न प्रतिमाह रु. २५ लक्ष पर्यंत	:	मासिक उपभोक्ता शुल्क उत्पन्नाच्या ७.५ टक्के किंवा किमान रु. १ लक्ष
२)	उपभोक्ता शुल्क उत्पन्न प्रतिमाह रु. २५ लक्ष ते १ कोटी	:	मासिक उपभोक्ता शुल्क उत्पन्नाच्या ५.० टक्के किंवा किमान रु. १.८७५ लक्ष
३)	उपभोक्ता शुल्क उत्पन्न प्रतिमाह रु. १ कोटीपेक्षा जास्त	:	मासिक उपभोक्ता शुल्क उत्पन्नाच्या २.५ टक्के किंवा किमान रु. ५ लक्ष

वरील तरतूदी मार्गदर्शनपर आहेत. मुख्य अभियंता यांनी प्रकल्पाची व्याप्ती विचारात घेऊन योग्य त्या तरतूदींचा समावेश प्रस्तावात करावा.

(V) वारंवार प्रवास करणाऱ्या वाहनांसाठी कुपन्स, परतीचा पास, दैनिक पास, मासिक पास, स्थानिक पास इत्यादि सवलती देण्यात येतात. तसेच काही वाहनांना पथकरातून सूट देण्यात येते. यामुळे पथकर उत्पन्नावर परिणाम होतो. या बाबी विचारात घेऊन पथकर उत्पन्नामध्ये कमाल १६% घट विचारात घेण्यात यावी.

७. उत्पन्नाचे स्त्रोत :

(I) शासनाने विनिर्दिष्ट केलेल्या वाहनांवर निविदेतील मंजूर पथकर स्थानकावर अधिसूचनेतील दराप्रमाणे मंजूर सवलतीच्या कालावधीसाठी उपभोक्ता शुल्क वसुली.

(II) आवश्यकतेनुसार प्रकल्प लांबीत प्रदान करण्यात आलेले जाहिरातीचे हक्क.

(III) शासनाने मंजूर केलेला जमिनीचा विकास किंवा इतर कोणताही उत्पन्नाचा स्त्रोत.

८. पथकर स्थानक निश्चिती :

(I) वाहनधारकाकडून उपभोक्ता शुल्क वसुलीस लागणारा विलंब टाळण्यासाठी पथकर स्थानकाचे सुयोग्य संकल्पन करावे.

(II) सर्व बाबी विचारात घेऊन संबंधित मुख्य अभियंता यांनी नकाशासह नियोजित उपभोक्ता शुल्क वसुली स्थानकाच्या ठिकाणाची शिफारस करावी व शासनाच्या मान्यतेसाठी सादर करावे.

सर्वसाधारणत: मंजूर सवलत कालावधीमध्ये पथकर स्थानकाच्या ठिकाणामध्ये कोणताही बदल करण्यात येऊ नये.

(III) एकाच रस्त्यावरील दोन पथकर स्थानकामधील अंतर ४५ कि.मी. पेक्षा कमी नसावे. प्रकल्पाच्या सुसाध्यतेनुसार एकाच रस्त्यावर दोन किंवा दोन पेक्षा अधिक पथकर स्थानकावर उपभोक्ता शुल्क वसुली करता येऊ शकेल.

(IV) खाजगीकरणांतर्गत नजीकच्या दोन किंवा दोनपेक्षा अधिक स्वतंत्र रस्त्यावर कामे करण्यात आली असतील तर त्या प्रकल्पांच्या कोणत्याही दोन पथकर स्थानकामधील अंतर २० कि.मी. पेक्षा कमी नसावे.

(V) निरनिराळया दर्जाचे रस्ते एकत्रित विकास प्रकल्पाकरिता (Cluster Development Project) एकापेक्षा जास्त ठिकाणी उपभोक्ता शुल्क लावता येईल. याकरिता पथकर स्थानकांची संख्या व ठिकाणे प्रकल्पाच्या सुसाध्यतेवर अवलंबून राहतील. तथापि पथकर स्थानके महानगरपालिकेच्या हद्दीबाहेर किमान ५ कि.मी. अंतरावर, नगर पालिका हद्दीबाहेर किमान ३ कि.मी. अंतरावर आणि गाव हद्दीबाहेर किमान १ कि.मी. अंतरावर असावे. ही अट निव्वळ वळण रस्त्यांकरिता, एकत्रित रस्ते विकास योजना (आय.आर.डी.पी.) व शहरांशी संबंधित अन्य प्रकल्पांकरिता लागू राहणार नाही.

९. प्रत्येक पथकर स्थानकावर द्यावयाच्या किमान सोयी-सुविधा :

(I) महाराष्ट्र शासनाने मंजूर केलेल्या प्रमाणित नमुन्यातील इलेक्ट्रॉनिक स्वरूपातील पावती रस्त्याचा वापर करणा-यास उपभोक्ता शुल्क रोख अदा केल्यानंतर देण्यात येईल. इलेक्ट्रॉनिक स्वरूपातील पावतीशिवाय उद्योजकास उपभोक्ता शुल्क गोळा करता येणार नाही. इलेक्ट्रॉनिक स्वरूपातील पावतीवर देण्यात येणारी किमान माहिती खालीलप्रमाणे देण्यात यावी.

उपभोक्ता शुल्क पावती	
पावती क्रमांक :	दिनांक: वेळ:
शासन अधिसूचना क्रमांक व दिनांक	
प्रकल्पाचे नाव	
उद्योजकाचे / विशेष प्रयोजन संस्थेचे (एस.पी.व्ही.) नाव	
प्रकल्पाची लांबी	
पथकर स्थानकाचे ठिकाण	
वाहनाचा प्रकार	
उपभोक्ता शुल्क (User Fee)	

(II) अ) प्रत्येक पथकर स्थानकाजवळ दोन्ही बाजूला पुरुष तसेच महिलांसाठीची स्वच्छ पोचमार्गासह स्वतंत्र स्वच्छतागृहे असतील व त्यामध्ये पाण्याची २४ तास व्यवस्था असेल. दोन मार्गिकेच्या रस्त्यावर पुरुष व महिलांसाठी प्रत्येकी किमान ४ व चार मार्गिकेच्या रस्त्यावर पुरुष व महिलांसाठी प्रत्येकी किमान ६ स्वच्छतागृहे असावी.

ब) स्वच्छतागृहे नेहमी स्वच्छ व सुस्थितीत ठेवण्यात यावी.

क) स्वच्छतागृहांसाठी पुरुष व महिलांसाठी स्वतंत्र प्रवेशाची तसेच योग्य व स्वच्छ पोच मार्गाची सोय असावी.

ड) स्वच्छतागृहासंबंधीची माहिती देणारे फलक योग्य त्या ठिकाणी उभारण्यात यावे.

(III) रस्त्याच्या दोन्ही बाजूला स्वच्छतागृहाजवळ किमान पाच वाहने उभी करण्याची व्यवस्था असावी.

(IV) रस्त्याच्या दोन्ही बाजूला पथकर स्थानकाजवळ पिण्याच्या पाण्याची पुरेशी व्यवस्था असावी.

(V) रस्त्याच्या दोन्ही बाजूला रस्त्याचा वापर करणा-यांसाठी सर्व पथकर स्थानकांवर तक्रार पेटी/तक्रार पुस्तक ठेवण्यात यावे. प्राप्त झालेल्या तक्रारींची यादी करण्यात यावी व प्राप्त झालेल्या तक्रारीचे निवारण त्वरीत करण्याची दक्षता घ्यावी. उद्योजकाने प्राप्त झालेल्या तक्रारी व त्याबाबत करण्यात आलेली कार्यवाही याचा गोषवारा प्रत्येक महिन्यात कार्यकारी अभियंता यांचेकडे सादर करावा. प्रत्येक पथकर स्थानकावर तक्रार अर्ज स्वीकारण्यासाठी आवश्यक खिडकीसह (Counter) कर्मचा-याची व्यवस्था असावी.

(VI) पथकर स्थानकाच्या दोन्ही बाजूस किमान १०० मीटर अंतरापर्यन्त सीमेंट कॉंक्रीटची फरसबंदी घालण्यात यावी.

(VII) पथकर स्थानकावर RFID / E-tag ची तरतुद करण्यात यावी व त्याकरीता स्वतंत्र मार्गिका ठेवण्यात यावी.

(VIII) उपभोक्ता शुल्क भरण्यास सूट दिलेल्या वाहनांना पथकर स्थानकातून जाण्यासाठी व येण्यासाठी स्वतंत्र मार्गिकेची (Dedicated Lane) ची तरतूद करण्यात यावी.

(IX) प्रत्येक पथकर स्थानकावर रस्त्याच्या दोन्ही बाजूला उपभोक्ता शुल्क लागू नसलेली वाहने जसे स्कूटर, रिक्षा, सायकल व पादचारी, इत्यादि यांच्यासाठी स्वतंत्र मार्गिका ठेवावी.

(X) मार्गिकेची (Lane) शिस्त पाळण्याबाबत ठिकठिकाणी सूचना फलक बसविण्यात यावे.

(XI) सर्व पथकर स्थानकांवर प्रथमोपचार पेटी ठेवावी व ती गरजेच्या वेळी वापरता येण्याच्या स्थितीत असावी.

(XII) पथकर स्थानकावर काम करणारे कर्मचारी/कामगार यांचेबाबत खालील निकषांची पूर्तता करण्याची उद्योजकाने खात्री करावी.

अ) सदर कर्मचारी/कामगार याचे वय १८ वर्षांपेक्षा कमी नसावे व तो/ती किमान दहावी उत्तीर्ण असावा.

ब) पथकर स्थानकावर काम करणा-या कर्मचारी/कामगार यांच्या चारित्र्याचे प्रमाणपत्र संबंधित पोलीस ठाण्याकडून प्राप्त करुन ते पथकर स्थानकावर ठेवावे. असे प्रमाणपत्र असल्याशिवाय उद्योजकास उपभोक्ता शुल्क गोळा करण्यास परवानगी देण्यात येऊ नये.

क) कर्मचा-यांना प्रकल्पावरील कार्यकारी अभियंत्याकडून ओळखपत्र देण्यात यावे.

ड) कामावर असताना कर्मचारी जांभळ्या रंगाचा गणवेष धारण करतील. तसेच त्यांनी नारिंगी रंगाचे परावर्तक जाकिट घातलेल्या गणवेषावर उद्योजक कंपनीचे नाव असावे व त्याचा नमूना संबंधित अधीक्षक अभियंत्यांनी मंजूर केलेला असावा.

ई) रस्त्याचा वापर करणा-यांना कर्मचा-यांकडून नेहमी सौहार्दपूर्ण वागणूक दिली जावी.

फ) कामावर असणा-या कर्मचा-यांची यादी पथकर स्थानकावर लावण्यात यावी.

ग) उद्योजकाने पथकर स्थानकावरील कर्मचा-यांस वेळोवेळी योग्य ते प्रशिक्षण देण्याची व्यवस्था करावी.

(XIII) पथकर स्थानकावर पुरेशी प्रकाश व्यवस्था असावी.

(XIV) प्रत्येक पथकर स्थानकावर चाचणी घेतलेली कार्यक्षम अग्निशमन यंत्रणा असावी.

(XV) प्रत्येक पथकर स्थानकावरील सर्व मार्गिका सकाळी ६ ते रात्री १२ पर्यंत खुल्या ठेवाव्यात आणि रात्री १२ ते सकाळी ६ वाजेपर्यंत कमीत कमी ५० टक्के मार्गिका खुल्या ठेवाव्या.

(XVI) पथकर स्थानक प्रशासकीय कार्यालयामध्ये कूपन व पासेस देण्याकरिता स्वतंत्र खिडकीची व्यवस्था असावी.

(XVII) प्रत्येक पथकर स्थानकावर जवळच्या पोलीस ठाण्याचे ठिकाण, संपर्क साधण्यासाठी संबंधीतांचे नाव / दूरध्वनी क्रमांक, सार्वजनिक रुग्णालयात संपर्क साधण्यासाठी संबंधीतांचे नाव व दूरध्वनी क्रमांक, बाजाराचे ठिकाण, जवळचे शहर आणि या सर्वांचे पथकर स्थानकापासून अंतर दर्शविणारे फलक लावावे.

(XVIII) पथकर स्थानकावर वाहन नादुरुस्त झाल्यास उभी करण्यासाठी, तसेच रस्त्याचा वापर करणा-यांस, तक्रार करावयाची झाल्यास जादा जागा उपलब्ध करुन देण्यात यावी.

(XIX) नादुरुस्त झालेली, मोडलेली/सोडून दिलेली वाहने हलविण्यासाठी पुरेशा क्षमतेची यारी (Crane) पथकर स्थानकावर पुरविण्यात यावी.

(XX) पथकर स्थानकावर दोन्ही बाजूंस प्रत्येकी १५० टन क्षमतेचा इलेक्ट्रॉनिक वजन काटा बसविण्यात यावा.

(XXI) सवलत करारनाम्यातील तरतूदींनुसार चिन्हे दर्शविणारे परावर्तक फलक निर्धारित ठिकाणी ठळकपणे दिसतील अशा पध्दतीने प्रदर्शित/उभे करण्यात यावे आणि त्यावर निर्धारित माहिती योग्य आकारमानाच्या अक्षरात दर्शविण्यात यावी. सवलत कालावधीमध्ये उद्योजकाने असे फलक दर्शनिय व सुस्थितीत ठेवावे.

(XXII) पथकर स्थानकावर संगणकीय पावती देण्याचे काम वेगाने होण्याच्या दृष्टीने पुरेशा मार्गिका (रस्त्याच्या मार्गीकांच्या संख्येपेक्षा ४ पटीने जास्त) पुरविण्यात याव्या. तसेच आवश्यकतेप्रमाणे बहुमजली व विखुरलेली (staggered) पथकर स्थानके पुरविण्यात यावी व त्याबाबतचा नकाशा मुख्य अभियंता कडून मंजूर करण्यात यावा.

(XXIII) परिशिष्ट-ब नुसार माहिती दर्शविणारे इलेक्ट्रॉनिक फलक सर्व पथकर स्थानकांवर दोन्ही दिशांना दिसतील असे उभारावे.

(XXIV) पथकर स्थानकावरील संगणक संबंधीत विभागाच्या सर्व्हरला जोडण्यात यावा जेणेकरुन पथकर वसूलीच्या माहितीवर विभागास वेळोवेळी देखरेख करता येईल.

(XXV) वाहतूक वर्दळीचे नियंत्रण करण्याच्या दृष्टीने प्रत्येक स्थानकावर कॅमेऱ्याची (सी.सी.टिव्ही) व्यवस्था असावी.

(XXVI) प्रत्येक पथकर स्थानकावर वाहनधारकांच्या मार्गदर्शनासाठी ध्वनीक्षेपकाची व्यवस्था असावी.

(XXVII) प्रत्येक पथकर स्थानकाच्या ठिकाणी स्वतंत्र प्रशासकीय इमारत बांधण्यात यावी.

(XXVIII) प्रत्येक पथकर स्थानकाजवळ स्वतंत्र पोलीस चौकी इमारत उभारण्यांत यावी.

(XXIX) पथकर स्थानकावरील संगणकीय देखरेखीकरिता स्वतंत्र संगणक खोली असावी.

(XXX) उद्योजकाचा अधिकृत पत्ता, संपर्क साधण्यासाठी संबंधिताचे नाव, संपर्कासाठी आवश्यक तपशील प्रत्येक पथकर स्थानकावर प्रदर्शित करण्यात यावा.

(XXXI) संबंधित शासकीय कार्यालयाचा पत्ता, संपर्क साधण्यासाठी संबंधित व्यक्तीचे नाव, संपर्कासाठी आवश्यक तपशील प्रत्येक पथकर स्थानकावर प्रदर्शित करण्यात यावा.

(XXXII) अधिसूचनेची प्रत पथकर स्थानकावर ठेवण्यात यावी व मागणी केल्यास दाखवण्यात यावी.

उपरोक्त सूचनांचे पालन न केल्यास सवलत करारनाम्यामधील अटी व शर्तीनुसार उद्योजकावर दंडात्मक कार्यवाही करण्यात यावी.

१०. रस्त्याच्या बाजूच्या सोयी सुविधा :

निविदेत विहित केल्याप्रमाणे रस्त्याच्या दोन्ही बाजूस सोयिस्कर ठिकाणी विश्रांती कक्ष, उपहार गृह, वाहन तळ, वाहन दुरुस्तीसाठीची जागा इ. सोयीसुविधा पुरविण्यात याव्यात.

पथकर स्थानकाजवळ देण्यात येणाऱ्या रस्त्या लगतच्या सोयी-सुविधांकरिता आवश्यक पोचमार्गाची व्यवस्था असावी.

उपरोक्त सोयी-सुविधा न पूरविल्यास सवलत करारनाम्यातील अटी व शर्तीनूसार उद्योजकावर दंडात्मक कार्यवाही करण्यात यावी.

११. वृक्ष लागवड :

(I) रस्त्याच्या रुंदीकरणासाठी / प्रकल्प बांधकामासाठी झाडे तोडणे आवश्यक ठरते. सर्वसाधारणपणे जितकी झाडे तोडण्यात येतात त्याच्या दहापट झाडांची लागवड करणे आवश्यक असते. मात्र इतकी झाडे लावण्यासाठी पुरेशी जमीन उपलब्ध नसल्यास निविदेमध्ये विहित केल्यानुसार जमिनीच्या उपलब्ध रुंदीमध्ये दोन झाडांच्या मध्ये निर्धारित केल्याप्रमाणे अंतर ठेवून जास्तीत जास्त झाडे लावण्यात यावीत. तसेच आधुनिक पध्दतीचा वापर करुन झाडांची पूर्नलागवड (Replantation) करण्याची तरतूद निविदेमध्ये अंतर्भूत करण्यात यावी.

(II) लावण्यात येणारी झाडे किमान २ मीटर उंच व निरोगी असावी. झाडांची वाढ होताना त्यांच्या फांद्यांमुळे वाहतुकीस अडथळा येणार नाही याची वेळोवेळी दक्षता घेण्यात यावी.

(III) सवलत कालावधीमध्ये झाडांना पाणी घालण्यात यावे व त्यांची योग्य निगा राखण्यात यावी.

(IV) रस्त्याच्या दुभाजकामध्ये शक्यतो शोभिवंत झाडे व फुलझाडे लावण्यात यावीत व जास्त उंच वाढणार नाहीत तसेच खोड जास्त जाड असणार नाहीत अशा झाडांची निवड करण्यात यावी.

(V) झाडांच्या लागवडीपूर्वी झांडाचे प्रकार, संचालक-उपवने व उद्याने (सा.बां. विभाग) किंवा निविदेत नमूद केलेले तज्ञ अधिकारी किंवा अन्य शासकीय प्राधिकरण यांच्याकडून मंजूर करुन घेण्यात यावेत. झाडांची लागवड रस्त्याच्या कडेस अथवा कार्यकारी अभियंता यानी निर्धारित केलेल्या जागी करण्यात यावी.

(VI) संचालक-उपवने व उद्याने (सा.बां.विभाग) किंवा त्यांचे प्रतिनिधी किंवा निविदेमध्ये नमूद केलेले अधिकारी किंवा अन्य शासकीय प्राधिकरण यांच्या उपस्थितीत दरवर्षी जिवंत असलेल्या झाडांची मोजणी करण्यात यावी.

(VII) जिवंत झाडांची संख्या अभिलेख (वृक्ष लागवडीचा अभिलेख) जतन करण्यात यावा आणि सदर अभिलेख उद्योजक किंवा उद्योजकाचा प्रतिनिधी, संचालक-उपवने व उद्याने किंवा निविदेमध्ये नमूद केलेले अन्य शासकीय प्राधिकरण तथा कार्यकारी अभियंता यांनी साक्षांकित करावा.

(VIII) सवलत कालावधीमध्ये कोणत्याही वेळी जर जिवंत झाडांची संख्या निविदेप्रमाणे नसेल तर उद्योजकावर सवलत करारनाम्यातील तरतूदीनुसार दंड आकारण्यात यावा.

(IX) सवलत कालावधी संपल्यानंतर उद्योजकाने प्रकल्प हस्तांतर करताना जिवंत झाडे ही कार्यकारी अभियंता यांच्याकडे उपवने व उद्याने अधिका-यांच्या किंवा निविदेत नमूद केल्याप्रमाणे तज्ञ अधिकारी समक्ष सुपूर्द करण्यात यावी.

(X) लागवड करावयाच्या झाडांची सर्वसाधारण माहिती **परिशिष्ट-क** मध्ये देण्यात आली आहे.

१२. प्रकल्प मान्यता :

(I) प्राथमिक सुसाध्यता अहवालामध्ये (Preliminary Feasibility Report) कामाची व्याप्ती व प्रस्तावित उपभोक्ता शुल्क वसुली स्थानकाच्या नकाशांचा समावेश असावा. त्यानंतर प्रकल्पाच्या सविस्तर सुसाध्यता अहवालास (Detailed Feasibility Report) मुख्य अभियंता यांनी मान्यता द्यावी. तसेच प्रकल्पाच्या सविस्तर अंदाजपत्रकास तांत्रिक मान्यता देऊन प्रारुप निविदेस संबंधित मुख्य अभियंता यांनी मंजुरी प्रदान करावी. प्रारुप निविदेस मंजूरी देताना परिच्छेद क्र. २० मधील तरतुदींचा समावेश झाल्याची मुख्य अभियंता यांनी खात्री करावी. मुख्य अभियंता यांनी शासनास सविस्तर अहवाल सादर करावा.

(II) ज्या प्रकल्पांना मंत्रीमंडळ पायाभूत सुविधा समितीच्या मान्यतेची आवश्यकता आहे असे प्रकल्प मंत्रीमंडळ पायाभूत सुविधा समितीकडे प्रशासकीय मान्यतेकरिता सादर करण्यात यावे.

(III) मंत्रिमंडळ पायाभूत सुविधा समितीकडे प्रकल्प प्रस्ताव मान्यतेकरीता सादर करण्यापूर्वी सदर प्रकल्प प्रस्ताव आवश्यकतेनुसार राज्य शासनाच्या संबंधित विभागांकडे (वित्त, नियोजन, महसूल, विधि व न्याय विभाग, नगर विकास विभाग, इत्यादि) स्वतंत्ररित्या सहमतीकरिता पाठविण्यात यावा आणि सदर विभागांनी त्यांचे अभिप्राय सदर प्रस्तावास सर्वोच्च प्राधान्य देऊन सा.बां.विभागास तातडीने कळवावे. त्यानंतर सा.बां.विभागाने त्यांच्या अभिप्रायासह व अनुपालासह प्रस्ताव मंत्रिमंडळ पायाभूत सुविधा समितीसमोर सादर करावा.

(IV) संबंधित विभागाचे अभिप्राय दोन आठवड्याच्या कालावधीमध्ये प्राप्त झाले नाहीत तर सदर प्रस्ताव मंत्रिमंडळ पायाभूत सुविधा समितीस मान्यतेकरिता सादर करण्यात यावा.

(V) आवश्यकतेनूसार असे प्रस्ताव व्यवहार्यता त्रुटींच्या अर्थसहाय्यासाठी (VGF) केंद्र शासनास सादर करण्यात यावे.

१३. प्रकल्प निविदा मान्यता :

प्रकल्पाच्या निविदा मंजुरीची कार्यवाही खालीलप्रमाणे तीन टप्प्यात करण्यात यावी.

(I) मुख्य अभियंता यांच्याकडे प्राप्त झालेल्या खाजगीकरण प्रकल्पासाठी पात्र व अर्हताप्राप्त निविदाकाराच्या (Request For Qualification) यादीस शासन स्तरावर मान्यता देण्यात येईल.

(II) उपरोल्लेखित पात्र व अर्हतापात्र निविदाकाराकडून मुख्य निविदा आर्थिक देकार (Request For Proposal) मागविण्यात यावा. आर्थिक देकारासोबत रोकडप्रवाह (Cashflow), तसेच आर्थिक विश्लेषण तपशीलअसलेली सॉफ्ट कॉपी निविदाकाराने निविदेसोबत सादर करावी.

(III) देकार प्राप्त झाल्यानंतर निविदा प्रस्ताव वित्त विभागाच्या सहमतीने शासनाच्या प्रचलित धोरणानुसार प्रकल्प किंमतीच्या आवश्यकतेनुसार मंत्रिमंडळ पायाभूत सुविधा समितीच्या मान्यतेस्तव, प्रकल्पासंबंधीच्या नियोजन विभागाच्या मार्गदर्शक सूत्रानुसार, सादर करण्यात यावा.

(IV) आवश्यकतेनूसार निविदा प्रस्ताव मंजुरीकरिता व्यवहार्यता त्रुटी अर्थसहाय्यासाठी (VGF) केंद्र शासनाकडे सादर करण्यात यावा.

१४. निविदा प्रसिध्दी :

ई-निविदा पध्दतीने निविदा मागविण्यात याव्या. तसेच निविदा सूचनेस संकेतस्थळावर तसेच प्रसिध्दी विभागामार्फत वर्तमान पत्रात खालील प्रमाणे प्रसिध्दी देण्यात यावी.

१)	जिल्हा स्तरीय	एका वर्तमानपत्रात
२)	राज्य स्तरीय (मराठी)	दोन वर्तमानपत्रात
३)	राज्य स्तरीय (इंग्रजी)	दोन वर्तमानपत्रात

४)	राष्ट्रीय स्तरावर (इंग्रजी, हिंन्दी)	दोन वर्तमानपत्रात
५)	आंतरराष्ट्रीय स्तरावर (इंग्रजी)	दोन वर्तमानपत्रात

१५. निविदा (RFQ, RFP) प्रसिध्दी, विक्री व स्वीकारण्याचा कालावधी नियोजन आयोगाच्या मार्गदर्शक सूचनेनुसार व सार्वजनिक खाजगी सहभाग प्रकल्पासाठी तयार करण्यात आलेल्या नमुना करारपत्रानुसार असावा.

१६. पूर्वअर्हता निविदा (RFQ)/ निविदा (RFP) छाननी समिती :

पूर्वअर्हता निविदा (RFQ) / निविदा (RFP) यांची छाननी करण्याकरिता क्षेत्रीय स्तरावर समिती स्थापन करण्यात यावी. सदर समितीची रचना खालीलप्रमाणे असावी.

१)	मुख्य अभियंता	अध्यक्ष
२)	अधीक्षक अभियंता (संबंधित)	सदस्य
३)	अधीक्षक अभियंता (दक्षता व गुणनियंत्रण मंडळ)	सदस्य
४)	विभागीय लेखापाल/सनदी लेखापाल/PPP तज्ञ/आर्थिक सल्लागार/विधि तज्ञ	सदस्य
५)	संबंधीत कार्यकारी अभियंता	सदस्य सचिव

प्रकल्पांच्या निविदा प्राप्त झाल्यानंतर तीन आठवड्याचे आत समितीने अहवाल शासनास सादर करावा.

१७. उपभोक्ता शुल्क दर हे रस्त्याच्या लांबीवर म्हणजेच प्रति किमी पद्धतीवर आधारित असावेत. यानुसार उपभोक्ता शुल्क दर परिगणित करण्याची पद्धत व सविस्तर नियम **परिशिष्ट अ** मध्ये देण्यात आले आहेत.

१८. प्रत्येक पथकर स्थानकाच्या ठिकाणी उभारण्यात येणा-या डिजिटल फलकावर तसेच संकेत स्थळावर देण्यात येणारी माहिती स्वंतत्रपणे **परिशिष्ट ब** मध्ये देण्यात आलेली आहे.

१९. तात्पुरते पूर्णत्वाचे प्रमाणपत्र :

(I) ज्या प्रकल्पाला शासन सहभागाची आवश्यकता आहे त्या प्रकल्पाकरीता केंद्र शासनाचा नमूना सवलत करारनामा (Model Concession Agreement) मधील तरतूदीनूसार व इतर प्रकल्पाकरीता काम पूर्ण झाल्यावर सवलत करारनामा तरतूदीनूसार उपभोक्ता शुल्क वसुली सुरु करण्यात यावी. उपभोक्ता शुल्क वसुली प्रस्ताव तात्पूरते पूर्णत्वाचे प्रमाणपत्र निर्गमित करणेपूर्वी किमान एक महिना अगोदर शासनास सादर करावा.

(II) तात्पुरते पूर्णत्वाचे प्रमाणपत्र निर्गमित करण्यापूर्वी सवलत करारनाम्याप्रमाणे प्रकल्पाचे काम पूर्ण झाल्याची खात्री मुख्य अभियंता व अधीक्षक अभियंता यांनी करावी. तात्पुरते पूर्णत्वाचे प्रमाणपत्र मुख्य अभियंत्यामार्फत शासनास सादर करण्यात यावे.

(III) उर्वरित कामांची सविस्तर यादी (Punch List) स्वतंत्र अभियंत्याने (Independent Engineer) उद्योजक किंवा उद्योजकाचे प्रतिनिधी आणि संबंधित कार्यकारी अभियंता व अधीक्षक अभियंता यांच्या उपस्थितीत साक्षांकित करावी.

(IV) उर्वरित कामांची सविस्तर यादी (Punch List) कारणांसहित तयार करण्यात यावी. सदर यादीबाबत मुख्य अभियंता यांनी प्रत्यक्ष खात्री करावी.

(V) तात्पुरते पूर्णत्वाचे प्रमाणपत्र स्वतंत्र अभियंता, संबंधित कार्यकारी अभियंता आणि अधीक्षक अभियंता यांनी सांक्षांकित करावे. तात्पुरते पूर्णत्वाचे प्रमाणपत्र निर्गमित करण्यापूर्वी प्रकल्प वाहतूकीसाठी सुरक्षित आहे याची मुख्य अभियंता यांनी खात्री करुन अभिलेखात नोंद करावी.

(VI) मुख्य अभियंता मार्फत तात्पुरते पूर्णत्वाचे प्रमाणपत्र प्राप्त झाल्यावर शासनाकडून उपभोक्ता शुल्क वसुलीची अधिसूचना काढण्यात येईल.

(VII) अंतिम पूर्णत्वाचे प्रमाणपत्र काम पूर्ण झाल्यावर, स्वतंत्र अभियंता, संबंधित कार्यकारी अभियंता आणि अधीक्षक अभियंता यांनी सांक्षांकित करावे. सदर अंतिम पूर्णत्वाचे प्रमाणपत्र हे तात्पुरते पूर्णत्वाचे प्रमाणपत्र निर्गमित केल्यापासून ९० दिवसांच्या आत सादर करण्यात यावे अन्यथा सवलत करारनामा अटी व शर्तीनुसार उद्योजकावर कार्यवाही करण्यात यावी. अंतिम पूर्णत्वाचे प्रमाणपत्र मुख्य अभियंता यांच्या मार्फत शासनास सादर करण्यात यावे.

(VIII) (अ) निविदेतील अटी व शर्तीनूसार प्रकल्पाचे काम अपूर्ण राहण्यास उद्योजक जबाबदार असल्यामूळे मुख्य अभियंता अंतिम पूर्णत्वाचे प्रमाणपत्र न देऊ शकल्यास प्रकल्पाचे काम पूर्ण होईपर्यन्त व अंतिम पूर्णत्वाचे प्रमाणपत्र निर्गमित होईपर्यन्त उपभोक्ता शुल्क वसुलीस स्थगिती देण्यात यावी.

(ब) निविदेतील अटी व शर्तीनूसार प्रकल्पाचे काम अपूर्ण राहण्यास शासन जबाबदार असल्यास त्याबाबतची कारणे मुख्य अभियंत्यानी नमूद करुन उपभोक्ता शुल्क वसुली सुरु ठेवण्यासंबंधी प्रस्ताव शासनास सादर करावा.

२०. प्रकल्पाची देखभाल व दुरुस्ती :

(I) बांधकाम कालावधीमध्ये प्रकल्प रस्ता / बांधकामे यांची देखभाल दुरुस्ती उद्योजकाने योग्य प्रकारे विहित कालावधीत करावी व तसे त्याने न केल्यास निविदेतील तरतूदीनुसार तत्काळ कारवाई करण्यात यावी.

(II) संपूर्ण सवलत कालावधीत सवलत करारनाम्यातील तरतूदीनुसार रस्ता सुस्थितीत ठेवण्याची उद्योजकाने खबरदारी घ्यावी. तसेच सवलत करारनाम्यातील तरतुदीनूसार उद्योजकाने संपूर्ण प्रकल्प रस्ता सवलत कालावधीमध्ये वाहतुकीस योग्य तसेच निर्धारित सेवा पातळी (Level of Service) राखावी. यासंदर्भात उद्योजकाने कराराचे अनुपालन न करता निष्काळजीपणा दर्शविल्यास व त्यामुळे रस्त्यावर खड्डे पडून अथवा अन्य कारणांमूळे रस्ता वाहतूकीस अयोग्य असल्यास तसेच वाहतूकदारांना गैरसोय निर्माण झाल्यास मुख्य अभियंता यांनी रस्ता सुस्थितीत होईपर्यंत उपभोक्ता शुल्क वसूलीस स्थगिती द्यावी.

(III) सवलत करारनाम्यातील तरतुदींनुसार उद्योजकाने प्रकल्प रस्ता / बांधकामे यांची सुरक्षेबाबतचे सर्व नियमांचे पालन करावे तसेच रस्ते सुरक्षिततेच्या तरतूदीनुसार संपूर्ण सवलत कालावधीत माहिती फलक, परावर्तक सूचना फलक, साईन बोर्ड, इत्यादि सुस्थितीत ठेऊन कायम दृष्टीपथात ठेवण्याची खबरदारी घ्यावी. तसेच वेळोवेळी अपघातामुळे अथवा अन्य कारणामुळे त्यांची तुटफुट झाल्यास उद्योजकाने सदर फलक त्वरीत नव्याने उभारावे व ते सदैव स्वच्छ राहतील याची दक्षता घ्यावी.

(IV) उद्योजकाने सर्वसाधारण देखभाल दुरुस्ती व विशेष देखभाल दुरुस्ती ही सवलत करारनाम्यात विहित केलेल्या कालावधीत करणे आवश्यक आहे. तसे न केल्यास करारनाम्यातील अटी व शर्तीनुसार रस्ता सुस्थितीत येईपर्यंत मुख्य अभियंता उपभोक्ता शुल्काच्या वसुलीस स्थगिती देतील.

(V) अशा उपभोक्ता शुल्काच्या वसुली स्थगितीबद्दल उद्योजकास कोणतीही नुकसानभरपाई देय होणार नाही. उद्योजकाने सदर दुरुस्ती निर्धारित वेळेत न केल्यास उद्योजकाच्या जबाबदारीवर व खर्चाने विभागामार्फत करण्यात यावी व त्यासंबंधी झालेला खर्च उद्योजकाकडून ७५% अधिक दरासह (दंडनीय दर) वसूल करण्यात यावा. सदर खर्चासंबंधी कार्यकारी अभियंता व अधीक्षक अभियंता यांनी दिलेले प्रमाणपत्र हे अंतिम राहील व ते उद्योजकावर बंधनकारक असेल.

२१. व्यवहार्यता त्रुटी अर्थसहाय्य (Vability Gap Funding) :

केंद्र शासनाच्या धोरणाप्रमाणे सार्वजनिक खाजगी सहभाग प्रकल्पांमधील व्यवहार्यता त्रुटींपोटी (Vability Gap Funding) प्रकल्प खर्चाच्या ४०% पर्यंत (२०% केंद्र शासनाकडून व उर्वरित हिस्सा महाराष्ट्र शासनाकडून) अर्थसहाय्य देण्यात येते. अशा प्रकारच्या प्रकल्पांसाठी केंद्र शासनाच्या नियोजन आयोगाने तयार केलेल्या नमुना सवलत करारनाम्याचा (Model Concession Agreement) वापर करणे अनिवार्य आहे. केंद्र शासनाने विहित केलेल्या अटी व शर्तींचे पालन करणे आवश्यक असून त्यामध्ये कोणताही फेरफार अनुज्ञेय नाही. त्याचप्रमाणे याबाबत केंद्र शासनाने वेळोवेळी घालून दिलेल्या मार्गदर्शक सूचनेचे अनुपालन करणे बंधनकारक राहील.

२२. अ) कार्यान्वित असलेल्या प्रकल्पांसाठी सवलत करारनाम्यातील अटी व शर्तींनुसार उपभोक्ता शुल्क आकारण्यात येईल.

ब) भविष्यात हाती घेण्यासाठी Viability Gap Funding आवश्यक असणा-या प्रकल्पांसाठी उपभोक्ता शुल्काचे दर कि.मी. तत्त्वावर आधारित राहील. याबाबत तपशीलवार मार्गदर्शक सूचना **परिशिष्ट-अ** मध्ये देण्यात आल्या आहेत.

२३. सदर धोरणामधील कोणताही मुद्दा, निविदेतील कोणत्याही अटी व शर्तीशी विसंगत आढळून आल्यास निविदेतील अटी व शर्ती अंतिम समजण्यात याव्यात.

२४. या शासन निर्णयातील तरतूदी दिनांक ३१.०७.२०१४ नंतर हाती घेण्यात येणा-या प्रकल्पांकरिता लागू राहतील.

सदर शासन निर्णय हा महाराष्ट्र शासनाच्या www.maharashtra.gov.in या संकेतस्थळावर उपलब्ध करण्यात आला असून त्याचा संकेतांक २०१४०९१११३३६०७७८१८ असा आहे. हा शासन निर्णय डिजीटल स्वाक्षरीने साक्षांकित करुन काढण्यात येत आहे.

महाराष्ट्राचे राज्यपाल यांच्या आदेशानुसार व नावाने.

Mahesh Natthuji Dekate

Digitally signed by Mahesh Natthuji Dekate
DN: c=IN, o=Government of Maharashtra, ou=Public Works Department, postalCode=400032, st=Maharashtra, cn=Mahesh Natthuji Dekate
Date: 2014.09.11 13:39:45 +05'30'

म. न. डेकाटे
महाराष्ट्र शासनाचे उप सचिव

प्रत,

१) मा.राज्यपाल यांचे खाजगी सचिव.

२) मा.मुख्यमंत्री यांचे खाजगी सचिव / मा.उपमुख्यमंत्री यांचे खाजगी सचिव.

३) मा.मंत्री सा.बां. विभाग यांचे खाजगी सचिव / मा.मंत्री सा.बां. (सार्वजनिक उपक्रम) यांचे खाजगी सचिव / सर्व मा.मंत्री / मा.राज्यमंत्री यांचे खाजगी सचिव.

४) मुख्य सचिव, महाराष्ट्र शासन.

५) अप्पर मुख्य सचिव (नियोजन) / अप्पर मुख्य सचिव (वित्त) / अप्पर मुख्य सचिव (महसूल).

६) प्रधान सचिव (परिवहन) / प्रधान सचिव (उर्जा) / प्रधान सचिव (जलसंपदा) / प्रधान सचिव (नगर विकास) / प्रधान सचिव (उद्योग) / प्रधान सचिव (विधी व न्याय).

७) सचिव(बांधकामे) / सचिव(रस्ते) सा.बां.विभाग, मंत्रालय, मुंबई,

८) उपाध्यक्ष व व्यवस्थापकीय संचालक, महाराष्ट्र राज्य रस्ते विकास महामंडळ (मर्या.),मुंबई

९) केंद्र शासनाचे सचिव, सहसचिव (Infrastructure and Investment), आर्थिक कार्य विभाग, वित्त मंत्रालय, MORTH, केंद्र शासन / सह संचालक, PPP cell, आर्थिक कार्य विभाग, वित्त मंत्रालय.

१०) अध्यक्ष, भारतीय राष्ट्रीय महामार्ग प्राधिकरण, नवी दिल्ली / मुख्य महाव्यवस्थापक, भारतीय राष्ट्रीय महामार्ग प्राधिकरण, मुंबई, महाराष्ट्र.

११) महालेखापाल-१(लेखापरीक्षा / लेखा व अनुज्ञेयता), मुंबई.

१२) महालेखापाल-२(लेखापरीक्षा / लेखा व अनुज्ञेयता), नागपूर.

१३) अधिदान व लेखा अधिकारी, मुंबई / निवासी लेखा अधिकारी,मुंबई.

१४) सर्व विभागीय आयुक्त

१५) सर्व जिल्हाधिकारी.

१६) सर्व मुख्य अभियंता / मुख्य अभियंता, राष्ट्रीय महामार्ग कोंकण भवन, नवी मुंबई / सर्व अधीक्षक अभियंता / सर्व कार्यकारी अभियंता, सार्वजनिक बांधकाम विभाग.

१७) सर्व मुख्य अभियंता/ सर्व अधीक्षक अभियंता/सर्व कार्यकारी अभियंता, महाराष्ट्र राज्य रस्ते विकास महामंडळ.

१८) सर्व उपसचिव, अवर सचिव, कार्यासन अधिकारी, सार्वजनिक बांधकाम विभाग, मंत्रालय, मुंबई.

१९) निवासी अभियंता, महाराष्ट्र सदन, नवी दिल्ली.

२०) कार्यासन रस्ते-९, कार्यासन रस्ते-९अ, कार्यासन रस्ते-८, सार्वजनिक बांधकाम विभाग, मंत्रालय, मुंबई.

परिशिष्ट -अ

उपभोक्ता शुल्काचे दर व संबंधित बाबी विषयक नियमावली

१. व्याख्या :

(I) "आधारभूत वर्ष" म्हणजे दि. १ एप्रिल २००७ ते ३१ मार्च २००८ हा कालावधी;

(II) "बांधा, वापरा व हस्तांतरित करा प्रकल्प"म्हणजे यथा प्रकार रस्ता, कायमस्वरूपी पूल, वळण रस्ता अथवा भुयारी मार्ग यांच्याशी संबंधित प्रकल्प रस्त्याच्या एखाद्या भागाच्या बांधकामासाठी उद्योजकाबरोबर करार करण्यात आलेला आहे असा प्रकल्प;

(III) "वळण रस्ता" म्हणजे एखादे गाव अथवा शहराबाहेरुन जाणा-या रस्त्याचा भाग;

(IV) "उद्योजक" म्हणजे ज्यांनी महाराष्ट्र शासनाबरोबर सवलत कराराचा केला आहे अशी व्यक्ती/चमू/विशेष प्रयोजन संस्था/ संयुक्त उपक्रम;

(V) "उन्नत महामार्ग "म्हणजे स्तंभ अथवा भिंतीच्या आधारे जमीन पातळीच्या वर उचललेला रस्त्याचा भाग;

(VI) "अंमलबजावणी प्राधिकारी" म्हणजे महाराष्ट्र शासनाने अधिघोषित केलेला एखादा अधिकारी अथवा प्राधिकरण;

(VII) "द्रुतमार्ग" म्हणजे वेगवान वाहतुकीस व नियंत्रित प्रवेशास सुयोग्य असा दुभाजित वाहनमार्ग असलेला रस्ता;

(VIII) " आर्थिक वर्ष" म्हणजे एखाद्या वर्षाच्या १ एप्रिल रोजी सुरु होऊन पुढील वर्षाच्या ३१ मार्च रोजी समाप्त होणारे वर्ष;

(IX) एखाद्या वाहनाच्या बाबत " एकूण वाहनभार" म्हणजे त्या वाहनाचे एकूण वजन आणि मोटार वाहन अधिनियम, १९८८ (१९८८ चा ५९) अन्वये नोंदणी प्राधिका-याने अनुज्ञेय म्हणून प्रमाणित आणि नोंदणीकृत केलेले वाहनाचे मालासह वजन;

(X) "मार्गिका" म्हणजे मुख्य वाहनमार्गाचा भाग असलेली व किमान ३.५० मीटर रुंदी असलेली मार्गिका;

(XI) "यांत्रिकी वाहन "म्हणजे स्वयंप्रेरणेने चालविण्यात येणारे एखादे वाहन ज्यामध्ये मोटार वाहन अधिनियम, १९८८ (५९/१९८८) मध्ये केलेल्या व्याख्येनुसार असलेले वाहन समाविष्ट असेल;

(XII) " अधिसूचना" म्हणजे अधिकृत राजपत्रात प्रसिध्द करण्यात आलेली अधिसूचना;

(XIII) "खाजगी गुंतवणूक प्रकल्प" म्हणजे ज्यासाठी यथा प्रकार प्रकल्प रस्ता, कायमस्वरूपी पूल, रेल्वे खालून जाणारे मार्ग, वळण रस्ता अथवा भुयारी मार्ग यांच्या भागासंबंधात उद्योजकाबरोबर सवलत करारनामा करण्यात आला आहे असा प्रकल्प;

(XIV) "पथकर संकूल" म्हणजे उपभोक्ता शुल्क संकलनासाठी बांधण्यात आलेली एखादी इमारत/इमारती, गाळयाचे बांधकाम;

(XV) "उपभोक्ता शुल्क" म्हणजे रस्त्याचा वापर करणा-या विविध प्रकारच्या वाहनांकडून वसूल करण्यात आलेले शुल्क;

२. उपभोक्ता शुल्क आकारणी :

(I) प्रस्तुत नियमांमधील तरतूदींस अनुसरुन महाराष्ट्र शासन हे प्रकल्परस्ता, कायमस्वरुपी पूल, वळण रस्ता अथवा भुयारी मार्गाच्या एखाद्या भागाचा वापर करण्याबद्दल अधिसूचनेद्वारे उपभोक्ता शुल्क लागू करु शकेल.

अंमलबजावणी प्राधिकारी अथवा राज्य शासन यांच्या नियंत्रणाबाहेरील परिस्थितीमुळे काही मोठे बांधकामे (स्ट्रक्चर्स) जसे की भुयारी मार्ग, नदीवरील पुल, सागरी सेतु, उड्डाण पुल, रेल्वे उड्डाणपुल इ. ज्यांची लांबी ६० मीटर अथवा त्याहून जास्त आहे यांचे बांधकाम अपूर्ण राहिले असल्यास सदर प्रकल्प रस्त्याचा वापर करण्याबद्दल राज्य शासन अधिसूचनेद्वारे कमी दराने शुल्क लागु करु शकेल. मात्र त्यासाठी रस्त्याच्या बांधकामाचा पूर्ण झालेला भाग वाहतुकीस योग्य असला पाहिजे.

(II) वरील उपकलम (I) नुसार करावयाचे उपभोक्ता शुल्क संकलन उद्योजकाबरोबर करण्यात आलेल्या सवलत करारातील अटी व शर्तीनुसार असेल.

(III) यथास्थिती रस्ता मार्ग, कायमस्वरुपी पूल, वळण रस्ता अथवा भुयारी मार्ग यांच्या भागाचा वापर करणा-या दोन चाकी, तीन चाकी वाहने, रिकामे ट्रॅक्टर व पशुकडून ओढून नेल्या जाणा-या वाहनांना उपभोक्ता शुल्क लागू होणार नाही.

(IV) प्रस्तुत नियमानुसार राज्य शासनाने अधिसूचित केलेले उपभोक्ता शुल्क लगतच्या पाच रुपयांच्या पटीत असेल. दरवर्षी शुल्काची फेरगणना करताना मूळ उपभोक्ता शुल्क विचारात घ्यावे.

३. उपभोक्ता शुल्कासाठी आधारभूत दर :

(I) सार्वजनिक खाजगी सहभाग तत्त्वावर बांधण्यात आलेला रस्ता, कायमस्वरुपी पूल, वळण रस्ता अथवा भुयारी मार्ग यांसाठीचे उपभोक्ता शुल्क समान असेल. उपभोक्ता शुल्क या

शासन निर्णयाच्या परिच्छेद ३(II) मध्ये नमूद केलेल्या एकूण प्रकल्प किंमतीवर (TPC) लागू राहील.

(II) चार अथवा त्याहून जास्त मार्गिका असलेल्या रस्त्याच्या एखाद्या भागासाठी सन २००७-२००८ या आधारभूत वर्षासाठीच्या उपभोक्ता शुल्काची परिगणना म्हणजे अशा भागाची लांबी गुणिले खालील दर अशी असेल:-

अ. क्र.	वाहनाचा प्रकार	प्रति कि.मी. साठी उपभोक्ता शुल्काचा आधारभूत दर (रुपयामध्ये)
(अ)	मोटार, जीप, व्हॅन अथवा हलकी मोटार वाहने	०.५०
(ब)	हलकी भाडोत्री वाहने, हलकी मालवाहतुकीची वाहने अथवा मिनी बस	१.०५
(क)	बस अथवा ट्रक (२ असांचे)	२.२०
(ड)	तीन आसांची भाडोत्री वाहने	२.४०
(ई)	अवजड बांधकाम यंत्रसामग्री (एचसीएम) अथवा जमीन खोदाई-संयंत्रे (ईएमई) अथवा अनेक आसांची वाहने (एमएव्ही) (चार अथवा सहा आसांची)	३.४५
(फ)	अति अवजड वाहने (सात किंवा जास्त आसांची)	४.२०

अ) "मोटार" अथवा" जीप" अथवा "व्हॅन" अथवा "हलके मोटार वाहन" म्हणजे कोणतेही यांत्रिक वाहन ज्याचे एकूण वजन सात हजार पाचशे कि.ग्रॅ. पेक्षा जास्त नसेल अथवा मोटार वाहन अधिनियम, १९८८ अन्वये देण्यात आलेल्या प्रमाणपत्रामध्ये निर्धारित केलेली नोंदणीकृत प्रवासी क्षमता चालक वगळता बारा पेक्षा जास्त नसेल.

ब) "हलके भाडोत्री वाहन" अथवा " हलके मालवाहू वाहन" अथवा "मिनी बस" म्हणजे कोणतेही यांत्रिक वाहन ज्याचे एकूण वजन सात हजार पाचशे कि.ग्रॅ. पेक्षा जास्त परंतु बारा हजार कि.ग्रॅ. पेक्षा कमी असेल अथवा मोटार वाहन अधिनियम १९८८ अन्वये देण्यात आलेल्या प्रमाणपत्रामध्ये निर्धारित केलेली नोंदणीकृत प्रवासी क्षमता चालक वगळून बारापेक्षा जास्त परंतु बत्तीसपेक्षा जास्त नसेल.

क) "ट्रक" अथवा "बस" म्हणजे कोणतेही यांत्रिकी वाहन ज्याचे एकूण वजन बारा हजार कि.ग्रॅ. पेक्षा जास्त परंतु वीस हजार कि.ग्रॅ. पेक्षा कमी असेल अथवा मोटार वाहन

अधिनियम १९८८ अन्वये देण्यात आलेल्या प्रमाणपत्रामध्ये निर्धारित केलेली नोंदणीकृत प्रवासी क्षमता चालक वगळून बत्तीस पेक्षा जास्त असेल.

ड) "तीन आसांचे वाहन" म्हणजे कोणतेही यांत्रिक वाहन ज्यास तीन आस (ट्रेलर असल्यास अशा ट्रेलरच्या आसासह) असतील व ज्याचे एकूण वजन पंचवीस हजार कि. ग्रॅ. पेक्षा कमी अथवा पंचवीस हजार कि.ग्रॅ. असेल.

इ) "अवजड बांधकाम यंत्रसामग्री" अथवा " जमीन खोदाई यंत्रसामग्री " अथवा " अथवा अधिक आसांचे वाहन" म्हणजे अवजड बांधकाम यंत्रसामग्री अथवा जमीन खोदाई यंत्रसामग्री अथवा चार ते सहा आसांचे वाहन अथवा असे वाहन (ट्रेलर असल्यास अशा ट्रेलरच्या आसासह) ज्याचे एकूण वजन पंचवीस हजार कि.ग्रॅ.पेक्षा जास्त परंतु साठ हजार कि.ग्रॅ. पेक्षा कमी असेल.

फ) "अतिअवजड वाहन" म्हणजे कोणतेही यांत्रिक वाहन ज्यास सात अथवा अधिक आस असतील अथवा ज्याचे एकूण वजन साठ हजार कि.ग्रॅ. पेक्षा जास्त असेल.

(III) प्रकल्प रस्त्याचा भाग असलेल्या व रुपये दहा कोटी अथवा त्यापेक्षा जास्त प्रकल्प किंमत असलेल्या वळण रस्त्यासाठी सन २००७-२००८ या आधारभूत वर्षासाठीचे उपभोक्ता शुल्काचे दर उपकलम (II) मधील उपभोक्ता शुल्क दराच्या दीडपट असतील.

एखाद्या प्रकल्प रस्त्यामध्ये वळण रस्त्याचा समावेश असेल तर अशा प्रकल्प रस्त्याचा वापर करण्यासाठी उपभोक्ता शुल्क परिगणित करताना प्रकल्प रस्त्याच्या लांबीमधून सदर वळणरस्ते लांबी वगळण्यात येईल.

एखाद्या प्रकल्प रस्त्यामध्ये समावेश असलेला व रु. १० कोटी पेक्षा कमी किंमत असलेल्या वळणरस्त्याचा वापर करण्यासाठी सदर प्रकल्प रस्त्यासाठी असलेले उपभोक्ता शुल्का एवढेच शुल्क आकारण्यात येईल.

(IV) द्रुतमार्गासाठी उपभोक्ता शुल्क उपकलम (II) मध्ये निर्धारित केलेल्या दराच्या १.२५ पट इतके असेल.

(V) चार पदरी रस्त्याच्या ज्या भागाचे सहापदरी रस्त्यामध्ये उन्नतीकरण करावयाचे आहे त्यासाठी उन्नतीकरण सुरु होण्याच्या दिवसापासून प्रकल्प पूर्ण होईपर्यंत आकारण्यात येणारे उपभोक्ता शुल्क हे बांधकाम पूर्ण केल्यानंतर आकारण्यात येणा-या निर्धारित दराच्या ७५ टक्के एवढे असतील व प्रकल्प पूर्ण झाल्यानंतर उपभोक्ता शुल्क हे निर्धारीत केलेल्या दरानूसार आकारण्यात येतील.

(VI) प्रकल्प रस्त्याचा भाग असलेला ६० मीटर पेक्षा जास्त लांबीचे भुयारी मार्ग, नदीवरील पुल, सागरी सेतु, उड्डाण पुल, रेल्वे उड्डाणपुल इ. (Stand alone structure having length more than ६० meter) करताना बांधकामाची लांबी (Length of structure) गुणिले दहा एवढ्या लांबीचा समावेश प्रकल्प रस्ते लांबीमध्ये करण्यात येऊन उपभोक्ता शुल्क आकारण्यात येईल.

(VII) फरसबंदी पदपथ (Paved Shoulders) असलेल्या दुपदरी अथवा त्यापेक्षा जास्त परंतु चार पदरी पेक्षा कमी मार्गिका असलेल्या रस्त्याचा भाग ज्याच्या वाहनमार्गाची रुंदी तीन किंवा जास्त मीटरने वाढवून भरीव सुधारणा करण्यात आली असेल त्यासाठी उपभोक्ता शुल्काचा दर पोटकलम (II) मध्ये विहित केलेल्या दराच्या ६० टक्के इतका असेल.

४. उपभोक्ता शुल्क दराचे वार्षिक नूतनीकरण :

(I) दि. १ एप्रिल २००८ नंतर वरील कलम ३ अन्वये निर्धारित केलेल्या दरांमध्ये चक्रवाढ पध्दत न अवलंबता प्रतिवर्ष तीन टक्क्यांनी वाढ करण्यात येईल.

(II) उपभोक्ता शुल्कासाठी लागू होणा-या आधारभूत दराचे प्रत्येक वर्षाच्या १ एप्रिल रोजी नूतनीकरण करण्यात येईल. असे नूतनीकरण करतांना ६ जानेवारी २००७ रोजी संपणा-या आठवडयातील घाऊक मूल्य निर्देशांक (WPI) (म्हणजे २०८.७) व ज्या वर्षी दराचे नूतनीकरण करावयाचे आहे त्या वर्षातील डिसेंबर महिन्यातील घाऊक मूल्य निर्देशांक (घा.मू.नि.) यामध्ये होणारी वाढ दर्शविण्यात येईल. मात्र ही वाढ घाऊक मूल्य निर्देशांकामधील वाढीच्या चाळीस टक्क्यापर्यंतच सीमित ठेवण्यात येईल.

(III) उपभोक्ता शुल्काच्या निश्चितीकरणासाठी सूत्र खालील प्रमाणे असेल-

उपभोक्ता शुल्काचा लागू होणारा दर =

आधारभूत दर + आधारभूत दर X {(घा.मू.नि.'अ'- घा.मू.नि.'ब') / घा.मू.नि.'ब' } X ०.४

या पोटनियमाचे स्पष्टीकरण

अ) उपभोक्ता शुल्काचा लागू होणारा दर म्हणजे रस्त्याचा वापर करणा-यास द्यावे लागणारे शुल्क

ब) आधारभूत दर म्हणजे कलम ४ च्या उपकलम (I) सह कलम ३ मध्ये निर्देशिलेला दर

क) घा. मू. नि. 'अ' म्हणजे या कलमांतर्गत ज्या दिनांकास दराचे नूतनीकरण करावयाचे आहे त्याच्या लगतच्या मागील वर्षाच्या डिसेंबर महिन्यासाठी असलेला घाऊक मूल्य निर्देशांक

ड) घा.मू.नि. 'ब' म्हणजे ६ जानेवारी २००७ रोजी संपणा-या आठवड्याचा घाऊक मूल्य निर्देशांक (म्हणजे २०८.७).

उदाहरण :

जर सन २००८-२००९ या वर्षासाठी दराचे नूतनीकरण करावयाचे झाल्यास डिसेंबर २००७ च्या घाऊक मूल्य निर्देशांकानुसार (म्हणजे २१६.६) मोटार जीप अथवा व्हॅन यासाठीचा दर खाली परिगणना केल्यानुसार ०.५२२८ असा असेल.

वर्ष	घाऊक मूल्य निर्देशांक	आधारभूत दर (मोटार)
जानेवारी २००७	२०८.७	०.५
डिसेंबर २००७	२१६.६	०.५ x १.०३ = ०.५१५

उपभोक्ता शुल्काचा लागू होणारा दर =

०.५१५+०.५१५ X {(२१६.६-२०८.७) / २०८.७} X ०.४ = ०.५२२८

(IV) या नियमांतर्गत होणारे उपभोक्ता शुल्काच्या दराचे नूतनीकरण हे दर वर्षाच्या एक एप्रिल पासून अंमलात येईल.

५. उपभोक्ता शुल्कांची वसुली -

(I) या नियमांतर्गत लागू होणारे उपभोक्ता शुल्क यथा प्रकार राज्य शासन अथवा अंमलबजावणी प्राधिकारी अथवा उद्योजक यांच्याकडून पथकर स्थानकावर गोळा करण्यात येईल.

(II) रस्ता, कायम स्वरुपी पूल, वळण रस्ता अथवा भुयारी मार्ग यांच्या भागाचा वापर करणा-या प्रत्येक चालक, मालक अथवा यांत्रिकी वाहन जिच्या नियंत्रणाखाली आहे अशा व्यक्तीस पथकर स्थानक ओलांडण्यापूर्वी या नियमांतर्गत निर्धारित करण्यात आलेले उपभोक्ता शुल्क द्यावे लागेल.

(III) वाहनधारकांना उपभोक्ता शुल्क रोखीने, ई-टॅग, स्मार्ट कार्ड अथवा ऑनबोर्ड युनिट अथवा तत्सम उपकरणाव्दारे भरावे लागेल.

तथापि उपभोक्ता शुल्क भरण्यासाठी ई- टॅग, स्मार्ट कार्ड अथवा ऑन बोर्ड युनिट (ट्रान्स्पाँडर) अथवा तत्सम उपकरणाच्या वापरासाठी अतिरिक्त शुल्क द्यावे लागणार नाही.

(IV) एखादा चालक, मालक अथवा यांत्रिकी वाहन जिच्या नियंत्रणाखाली आहे अशी व्यक्ती जर उपभोक्ता शुल्क भरण्यासाठी /ऑन बोर्ड युनिट (ट्रान्स्पाँडर) अथवा तत्सम उपकरण बसवू इच्छित असेल तर त्यासाठी अशा उपकरणाच्या किंमतीएवढी रक्कम यथा प्रकार राज्य शासन, अंमलबजावणी प्राधिकारी अथवा उद्योजक यांच्याकडे अनामत म्हणून ठेवावी लागेल व या अनामत रकमेपोटी कोणतेही व्याज देय नसेल.

(V) कलम ५ च्या पोटकलम (II) खाली उपभोक्ता शुल्क घेणारी व्यक्ती, चालक, मालक अथवा यांत्रिक वाहन जिच्या नियंत्रणाखाली आहे, अशा व्यक्तीस त्याबाबत संगणकीय पावती देईल. या पावतीमध्ये उपभोक्ता शुल्क प्राप्त झाल्याचा दिनांक व वेळ, प्राप्त झालेली एकूण रक्कम व ज्या वाहनासाठी उपभोक्ता शुल्क भरण्यात आले आहे त्या वाहनाचा प्रकार यांचा समावेश असेल.

(VI) राज्य शासन अथवा अंमलबजावणी प्राधिकारी यांच्याकडून उद्योजकाबरोबर झालेल्या सवलत करारनाम्यातील अटी व शर्तीनूसार निर्धारित करण्यात आलेल्या कालावधीसाठी उपभोक्ता शुल्क गोळा करण्यात येईल.

६. प्रत्यक्ष भारासाठी उपभोक्ता शुल्क :

(I) जर एखाद्या यांत्रिकी वाहनामध्ये कलम ३ च्या पोटकलम (II) मधील वाहन प्रकारासाठी त्या त्या वेळी अस्तित्वात असलेल्या नियमांन्वये निर्धारित केलेल्या क्षमतेपेक्षा जास्त वजन भरले असेल तर अशा वाहनाच्या चालक,मालक अथवा यांत्रिकी वाहन ज्या व्यक्तीच्या नियंत्रणाखाली आहे अशा व्यक्तीच्या हक्कास बाधा न येता अशा वाहनाच्या प्रवर्गापेक्षा वरील प्रवर्गातील वाहनांसाठी निर्धारित केलेले उपभोक्ता शुल्क लागू होईल.

मात्र वरील प्रकारे उपभोक्ता शुल्क भरल्यामुळे वाहन चालक, मालक अथवा यांत्रिकी वाहन जिच्या नियंत्रणाखाली आहे अशा व्यक्तीस रस्त्याचा वापर करण्याचा कोणताही हक्क प्राप्त होणार नाही व सदर वाहनामधील जादा वजन उतरविल्याशिवाय अशा व्यक्तीच्या वाहनास रस्त्याचा वापर करण्यास अथवा पथकर स्थानक ओलांडण्यास प्रतिबंध करण्यात येईल.

(II) या नियमांतर्गत पथकर स्थानकावर बसविण्यात आलेल्या वजन काट्यावर नोंदविण्यात आलेले वाहनाचे वजन हे प्रत्यक्ष वजन परिगणित करण्यासाठी विचारात घेण्यात येईल.

(III) या नियमांतर्गत प्रयोजनार्थ, प्रत्येक पथकर स्थानकावर आवश्यक त्या क्षमतेचा वजनकाटा बसविण्यात येईल.

७. उपभोक्ता शुल्क सवलत :

(I) ५० कूपन्सची पुस्तिका आगावू खरेदी करणा-यास एकूण उपभोक्ता शुल्कामधून १० टक्के सवलत देण्यात येईल.

(II) १०० कूपन्सची पुस्तिका आगावू खरेदी करणा-यास एकूण उपभोक्ता शुल्कामधून २० टक्के सवलत देण्यात येईल.

(III) वारंवार प्रवास करणा-या वाहनांसाठी परतीच्या व दैनंदिन पासाचे दर हे त्या वाहनाच्या एकेरी प्रवास दराच्या अनुक्रमे दीडपट व अडीच पट राहतील. हे पास निर्गमित केलेल्या वेळेपासून चोवीस तासांसाठी वैध राहतील.

(IV) मासिक पासाचे दर एकेरी प्रवास दराच्या ५० पट राहतील.

(V) मासिक पास तो दिल्याच्या दिनांका पासून ३० दिवसांसाठी वैध राहील.

(VI) मासिक पासाची सवलत, स्थानिक वाहनधारकासाठी पथकर स्थानकांपासून ५ कि.मी.च्या परिघातील मालकीच्या वाहनांना (मोटार, जीप, व्हॅन अथवा हलकी मोटर वाहने) देण्यात येईल व या पासाचा दर त्या वाहनाच्या एकेरी प्रवास दराच्या १० पट असेल व ही सवलत खालील अटींच्या अधीन राहून असेल.

वाहनाच्या मालकाने त्याच्या वास्तव्यासंदर्भात तहसीलदाराने दिलेले प्रमाणपत्र, रेशन कार्ड अथवा निवडणूक ओळख पत्र अथवा आधार कार्डाद्वारे वास्तव्याचा पुरावा देणे आवश्यक राहील.

८. उपभोक्ता शुल्क सूट -

खालील वाहनांना उपभोक्ता शुल्कातून सूट देण्यात येईल.

(I) भारताचे राष्ट्रपती, उपराष्ट्रपती, राज्याचे राज्यपाल, वाहनांवर लाल दिवा अनुज्ञेय असलेले लोकप्रतिनिधी यांसारख्या आणि अतिमहत्त्वाच्या व्यक्ती प्रवास करीत असलेली वाहने.

(II) लोकसभा व राज्यसभेचे विद्यमान सदस्य तसेच महाराष्ट्र विधानसभा व महाराष्ट्र विधान परिषदेचे विद्यमान सदस्य प्रवास करीत असलेली वाहने.

(III) महाराष्ट्रातील माजी संसद सदस्य व माजी महाराष्ट्र विधान सभा सदस्य किंवा माजी महाराष्ट्र विधान परिषद सदस्य प्रवास करीत असलेली वाहने.

(IV) राज्याच्या दौ-यावर असलेल्या महत्वाच्या परदेशी व्यक्ती (on reciprocal basis countrywise concession for consulate).

(V) महाराष्ट्र राज्य रस्ते वाहतूक महामंडळाच्या (एसटी) प्रवासी बसेस.

(VI) केंद्र व राज्य शासनाची वाहने.

(VII) पोलीस वाहने.

(VIII) लष्करी वाहने.

(IX) पोस्ट व तार विभागाची वाहने.

(X) रुग्णवाहिका.

(XI) शववाहिका.

(XII) अग्निशमन दलाची वाहने.

९. उपभोक्ता शुल्क माहिती प्रदर्शन -

(I) यथा प्रकार अंमलबजावणी प्राधिकारी अथवा उद्योजक, किमान प्रत्येकी एका इंग्रजी वर्तमानपत्रात व त्या त्या भागात जास्त खप असलेल्या मराठी भाषेतील वर्तमानपत्रात यांत्रिकी वाहनांस लागू करण्यात येणा-या उपभोक्ता शुल्काबाबतची नोटीस - प्रथमत: उपभोक्ता शुल्क वसुल करण्याच्या नियोजित दिनांकापूर्वी तीन दिवस आधी तसेच उपभोक्ता शुल्कामध्ये वाढ होण्याच्या नियोजित दिनांकापूर्वी एक दिवस आधी प्रसिध्द करेल.

(II) अंमलबजावणी प्राधिकारी, पथकर स्थानकाच्या अलिकडे एक हजार मीटर, पाचशे मीटर व पथकर स्थानकाचे ठिकाणी मराठी व इंग्रजीमध्ये ठळकपणे दिसेल अशा पध्दतीने खालील माहिती प्रदर्शित करेल.

(अ) प्रत्येक प्रकारच्या वाहनास लागू होणा-या उपभोक्ता शुल्काची रक्कम व कलम ७ अंतर्गत देण्यात येणारी सवलत;

(ब) उपभोक्ता शुल्कामधून कलम ८ अंतर्गत सूट असलेल्या वाहनांचे प्रकार;

(क) यथा प्रकार अंमजबजावणी प्राधिकारी, उद्योजक यांचे नाव, पत्ता, दूरध्वनी अथवा संपर्क क्रमांक;

(III) प्रदर्शन फलकांची उंची, त्यांचा दर्जा आणि अक्षरांचा आकार, रस्त्याचा वापर करणा-यांना सहजपणे दिसेल व वाचता येईल असा असावा.

१०. अनधिकृत उपभोक्ता शुल्क वसुली –

(I) यथा प्रकार अंमजबजावणी प्राधिकारी अथवा उद्योजक यांनी अनुज्ञेयतेपेक्षा जास्त उपभोक्ता शुल्क गोळा केले असल्यास यथा प्रकार राज्य शासन अथवा अंमलबजावणी प्राधिकारी यांनी नेमणूक केलेला अधिकारी त्याची पडताळणी करुन हे जास्तीचे उपभोक्ता शुल्क अधिक अशा शुल्काच्या पंचवीस टक्के एवढी अतिरिक्त रक्कम अशा अंमजबजाणी प्राधिकारी अथवा उद्योजक यांच्याकडून वसूल करेल. मात्र अशा घेण्यात आलेल्या / येणा-या जादा शुल्काची वसुली यथाप्रकार अंमलबजावणी प्राधिकारी अथवा उद्योजक यांना सुनावणीची संधी दिल्याखेरीज करण्यात येणार नाही.

(II) एखादा वाहन चालक, मालक अथवा यांत्रिकी वाहन जिच्या नियंत्रणाखाली आहे अशा व्यक्तीने घेण्यात येणा-या अतिरिक्त उपभोक्ता शुल्काबाबत यथाप्रकार राज्य शासन अथवा अंमलबजावणी प्राधिकारी यांनी नेमलेल्या अधिका-याकडे तक्रार केल्यास असा अधिकारी संबंधित पक्षांची बाजु ऐकून घेऊन अशा तक्रार प्रकरणी घेण्यात आलेल्या अतिरिक्त उपभोक्ता शुल्काचा परतावा व तक्रारकर्त्यांस सोसाव्या लागलेल्या गैरसोयीबद्दल नुकसानभरपाई ३० दिवसात देण्याबाबत आदेश देऊ शकेल.

११. उपभोक्ता शुल्क भरण्यामध्ये कसूर :

(I) एखाद्या वाहनाच्या चालक, मालक अथवा यांत्रिकी वाहन जिच्या नियंत्रणाखाली आहे अशा व्यक्तीने जर प्रकल्प रस्ता, कायमस्वरूपी पूल, वळण रस्ता अथवा भुयारी मार्गासाठीचे उपभोक्ता शुल्क भरण्यास नकार दिला तर अशा व्यक्तीच्या वाहनास प्रकल्प रस्ता, कायमस्वरूपी पूल, वळण रस्ता अथवा भुयारी मार्गाच्या भागाचा वापर करण्यास प्रतिबंध करेल व जर अशा वाहनामुळे वाहतुक सुरळीत राहण्यास बाधा येत असेल तर यथा प्रकार अंमलबजावणी प्राधिकारी अथवा उद्योजक असे वाहन यथा प्रकार प्रकल्प रस्ता, कायमस्वरूपी पूल, वळण रस्ता अथवा भुयारी मार्गावरून हटवू शकेल.

(II) जर वाहन चालक अथवा यांत्रिकी वाहन जिच्या नियंत्रणाखाली आहे अशा व्यक्तीने उपभोक्ता शुल्क भरण्यास नकार दिला अथवा असे शुल्क भरले नाही तर असे शुल्क सदर वाहन जिच्या नावावर नोंदणी झाली असेल अशा व्यक्तीकडून वसूल करण्यात येईल.

(III) जेव्हा यथा प्रकार राज्य शासन अंमलबजावणी प्राधिकारी अथवा उद्योजक यांना एखादे यांत्रिकी वाहन शुल्क न भरता रस्ता, कायमस्वरूपी पूल, वळण रस्ता अथवा भुयारी मार्ग यांच्या भागाचा वापर करीत आहे अशी शंका असेल तेव्हा त्याबाबतची खातरजमा करण्यासाठी अशा वाहनास रोखण्यात येईल व त्या वाहनाकडून उपभोक्ता शुल्काची वसुली करण्यात येईल.

१२. अभिलेख तपासण्याबाबत राज्य शासनाचा अधिकार :

यथा प्रकार राज्य शासन अथवा अंमलबजावणी प्राधिकारी यांनी नेमणूक केलेल्या अधिका-यास उपभोक्ता शुल्काची पडताळणी करणे आणि यथा प्रकार अंमलबजावणी प्राधिकारी अथवा

उद्योजक यांच्याकडील कोणतेही अभिलेख कागदपत्र, दप्तर, इतर माहिती, पावत्या अथवा अहवाल, इत्यादी यांची तपासणी करण्याचा अधिकार असेल.

१३. खाजगीकरणांतर्गत प्रकल्पातील गुंतवणूकसंदर्भात उपभोक्ता शुल्क वसुली :

सवलत करारनाम्यातील अटी व शर्तीचे आधीन राहून अधिसूचनेतील तरतुदीनुसार लागू करण्यात आलेले उपभोक्ता शुल्क उद्योजकास वसूल करण्याचे अधिकार राहतील.

उपभोक्ता शुल्क वसुली करण्यासाठी, उपभोक्ता शुल्क वसुलीस स्थगिती देण्यासाठी तसेच उपभोक्ता शुल्क वसुली बंद करण्यासाठी पथकर अधिसूचना निर्गमित करणे आवश्यक राहील.

१४. अतिरिक्त अडथळा उभारण्यास मनाई :

यथा प्रकार राज्य शासन अथवा अंमलबजावणी प्राधिकारी यांच्या लेखी पूर्व परवानगीशिवाय पथकर स्थानकाव्यतिरिक्त अन्य ठिकाणी अडथळा उभारण्यास मनाई असेल. यथा प्रकार राज्य शासन अथवा अंमलबजावणी प्राधिकारी यांची जर उपभोक्ता शुल्क चुकविण्यात येत आहे अशी खात्री पटली तर त्यांच्याकडून पथकर स्थानकापासून दहा कि.मी. च्या अंतरामध्ये निर्धारित केलेल्या अटी व शर्तीवर उपभोक्ता शुल्क चुकविण्यास अटकाव करण्यासाठी अतिरिक्त अडथळा उभारण्याची परवानगी यथा प्रकार राज्य शासनाकडून अंमलबजावणी प्राधिकारी अथवा उद्योजक यांस देण्यात येईल.

आणखी असे की यथा प्रकार राज्य शासन अथवा अंमलबजावणी प्राधिकारी त्याबाबतची कारणे लेखी नोंदवून अशी परवानगी रद्द करु शकतील.

पुढे आणखी असे की यथा प्रकार राज्य शासन अथवा अंमलबजावणी प्राधिकारी असा अतिरिक्त अडथळा उभारण्याबाबतची उद्योजकाची विनंती नाकारु शकतील व त्याबाबतची कारणे योग्य त्या कालावधीत उद्योजकास कळविण्यात येतील.

परिशिष्ट - ब

पथकर स्थानकाच्या दोन्ही दर्शनी बाजूस प्रकल्पाच्या संपूर्ण कालावधीतील किंमत (Life Cycle Cost), उपभोक्ता शुल्क वसुलीची अद्ययावत स्थिती व खालील प्रमाणे प्रकल्प तपशील दर्शविणारा डिजिटल बोर्ड (E-Board) दोन भागांमध्ये उभारण्यात यावा. खालील मुद्दा क्र.१ ते ११ मधील माहिती ही अचल (Static) स्वरुपाची असेल तर १२ ते १४ मधील माहिती ही चल (Dynamic) स्वरूपाची असेल.

अ.क्र.	विषय	रक्कम (रु. कोटी)	अभिप्राय (स्वतंत्रपणे विचारात घेण्यात आले / एकत्रित विचारात घेण्यात आले)
१.	प्रकल्प किंमत		
२.	अ) नूतनीकरण आणि देखभाल व दुरुस्ती खर्च		
	ब) प्रशासकीय आस्थापने वरील खर्च, पथकर वसुलीवरील खर्च इत्यादि.		
	क) भूसंपादन, सेवावाहिन्या स्थलांतरण, जून्या प्रकल्प किंमती वरील परतावा, संकीर्ण खर्च, इत्यादि.		
	ड) भाववाढ		
	ई) बँक/वित्तिय संस्था यांच्याकडील कर्जावरील चक्रवाढ व्याज		
३.	प्रकल्पाची संपूर्ण कालावधीतील किंमत (अ.क्र. १ + अ.क्र. २) (Project life cycle cost)		
४.	संपूर्ण कालावधीमधील प्रकल्प किंमतीवरील परतावा (IRR)		
५.	सवलत कालावधी		
६.	उद्योजकाची गुंतवणुक (Equity)		
७.	उद्योजकाच्या गुंतवणुकीवरील परतावा		
८.	वसुल करावयाचे एकूण उपभोक्ता शुल्क		
९.	उपभोक्ता शुल्क वसुलीचा कालावधी (.................. पासून .... पर्यंत)		
१०.	धनको बँक/वित्तीय संस्था		
११.	उपभोक्ता शुल्क वसुली स्थानकाचे नाव		
१२.	.............या दिवशी जमा झालेला उपभोक्ता शुल्क		
१३.	.... या दिनांकापर्यंत जमा झालेला एकत्रित उपभोक्ता शुल्क		
१४.	प्रत्यक्ष वाहतूक वर्दळ व जमा झालेल्या पथकराच्या आधारावरील सवलत कालावधी (करारनाम्यातील अटी व शर्तीनुसार)		

टिप १ :- वरील आकडेवारीमध्ये (किंमत / कालावधी इ.) भविष्यामध्ये प्रकल्पाच्या व्याप्तीमध्ये अथवा व्याजाच्या दरामध्ये होणाऱ्या बदलामुळे अथवा सवलत करारनाम्यातील अटी व शर्तीमध्ये नमुद केल्याप्रमाणे होणारे फेरबदल फलकावर दर्शविण्यात येतील.

टिप २ :- या खेरीज आवश्यकतेप्रमाणे प्रकल्पाशी निगडित तपशील.

परिशिष्ट – क

दुभाजकामध्ये लावावयाच्या झाडांचा तपशिल

अ.क्र.	एक मीटरपेक्षा कमी रुंदीचा दुभाजक	एक मीटरपेक्षा जास्त रुंदीचा दुभाजक
१.	हेमेलिया	तगर वेरीगेटेड
२.	हुरा	कन्हेर मोठी
३.	जास्वंद	पावडर पफ
४.	नेरियम ओसियांडर (ड्वार्फ)	टिकोमा
५.	जस्टिसिया	बोगनवेल
६.	इरानथेमम	शंकासुर
७.	फायकस	फिशटेल पाम
८.	गोल्डन डुरांटा	फायकस रंफी
९.	मालफेजीया	तगर
१०.	एक्झोरा मिनी	बिट्टी कन्हेर
११.	तगर मिनी	भेंड
१२.	ॲकालिफा	पिंपरण

रस्त्याच्या बाजूला अथवा रस्त्याच्या अन्य ठिकाणी

१.	बुच	८.	सिल्हर ओक
२.	करंज	९.	निम
३.	पेल्टोफोरम	१०.	वड
४.	कॅशिया	११.	पळस
५.	टॅबुबिया	१२.	रेन ट्री
६.	सप्तपर्णी	१३.	पिंपळ
७.	लार्जस्टोमिया	१४.	आंबा

PUBLIC PRIVATE
PARTNERSHIP (PPP)
POLICY - 2014

Government of Maharashtra

Public Works Department

Government Resolution No.: PPP - 2013/Cr.No.83/Road - 9,

Mantralaya, Mumbai - 400032

Date: 31st July 2014.

Read -

1. **Government Resolution No.: Kha Kshe Sa - 2008 / Case No. 83 / Road - 9 dated 30th July 2009.**

Introduction -

In order to bring uniformity in the Public Private Partnership (PPP) policy, it is necessary to decide the policy along with criteria such as scope of projects to be taken under privatization, specifying different parameters such as distance between two toll plazas, user fee rates, category of vehicles etc. Initially, Government of Maharashtra published its first policy on 27th June 2000. Thereafter, the government revised policy on 9th January 2003 and 30th July 2009. Policy issued on 30th July 2009 is in force at present. Considering various difficulties faced at the field level, the government issued circulars / directives from time to time as per necessity. Considering the Government Resolutions, Circulars directives issued till date, discussions held at the government level regarding the policy and suggestions/reports received by the government, proposal of revision of the Public Private Partnership (PPP) policy was under consideration of the government. After considering the said revision, the government has now resolved to issue revised Public Private Partnership (PPP) policy, in supersession of Government Resolution dated 30th July 2009, as follows.

Government Resolution

1. **User fee shall not be levied on projects completed under State Plan through budget.**

2. (I) **User fee shall not be levied for any road projects costing less than Rs. 200 Crore.**

   (II) **User fee shall not be levied on projects like tunnel, river bridge, sea link, flyover, elevated highway, expressway, Railway Over Bridge, Railway Under Bridge and bypass costing less than Rs. 200 Crore.**

   Projects included in sanctioned Road Development Plan shall be selected for taking up under privatization. In case any project which is not included in sanctioned Road Development Plan or any special project is proposed to be taken up, it is essential to obtain prior permission of the government. Priority of project shall be decided in view of traffic intensity and need for integrated infrastructure development.

3. Total Project Cost (TPC) and Overall Project Cost (OPC):

(I) The Overall Project Cost (OPC) shall include construction cost of the project, contingencies, interest on project loan during construction, price escalation during construction and other incidental expenses (project survey, preparation of project report, administrative expenses, establishment expenses, financing charges, consultancy charges, land acquisition, utility shifting, buy back cost of ongoing project, etc.).

(II) Total Project Cost (TPC) and Overall Project Cost (OPC) shall comprise -

Sr. No.	Items
1.	Construction Cost
2.	Contingencies (3% of Construction Cost)
3.	**Engineering Procurement Cost (EPC) = (1+2)**
4.	Independent Engineer Charges/Pre-operative Expenses(1% of EPC)
5.	Financing Charges (2% of Debt)
6.	Escalation during Construction (up to 5% per year)
7.	Interest during Construction (IDC)
8.	**Total Project Cost (TPC) = (3+4+5+6+7) (For deciding financial viability.)**
9.	Land Acquisition, Utility Shifting and Prevalent Toll Buyback Cost & any other cost incidental to the project.
10.	**Overall Project Cost (OPC) = 8 + 9**

(III) Construction Period corresponding to the construction cost shall be generally as below:

Sr.No.	Construction Cost	Construction Period
1.	Rs. 200 Crore to Rs. 300 Crore	2 years
2.	Above Rs. 300 Crore	2 years 6 months to 3 years

The period mentioned above is for guidance purpose only. Chief Engineer shall decide construction period considering the scope of the project and various provisions included in the project.

(IV) While proposing road project under privatization, design life of length included in the project shall be based on provisions of Indian Roads Congress (IRC) standards. Expenditure in respect of items such as strengthening at required places in entire road length as well as renewal of entire road length, etc. on expiry of design life shall be considered in respective years in cash flow. Provision in respect of estimate cost of such expenditure shall be made in the project report. Also, separate computation shall be carried out in respect of expenditure as regards Current Repairs to be carried out every year and BT renewal under Special Repairs to be carried out every sixth year turning concession period. Such detail computation shall be given in the project report. Such expenditure shall be shown in respective year in cash flow. Also, provision in respect of renewal of entire road length to be carried out by the concessionaire before transfer of project shall be included in the project report. Provision in respect of necessary repairs of defective panels of concrete road as well as repairs of bridges, CD works, retaining wall, toll plaza, etc. as per IRC standards shall be included in the proposal. Such detail calculation shall be submitted along with feasibility report.

(V) While preparing proposal of project under privatization geometrical improvement as per IRC standard shall be considered to facilitate safe journey. Road safety audit shall be carried out before start of the work, at the end of the construction work and in every year thereafter till the end of concession period.

(VI) Detail design of necessary Sign Boards, Information Boards and Notice Boards etc. (complete inventory) shall be prepared as per IRC Standard. Such items shall be included in the project proposal.

(VII) Concessionaire shall carry out roughness index survey in presence of Independent Engineer and Executive Engineer during first fortnight of December every year and accordingly he shall complete necessary black topping with strengthening/repairs before 25th April of every year. This is in addition to periodic renewal. Also,

concessionaire shall carry out all pre-monsoon activities before 15th May of every year, to keep level of service as specified in the concession Agreement.

(VIII) Administrative expenses required for running the toll plaza shall be calculated separately. Accordingly, it shall be included in the cash flow. Detail calculations shall be submitted along with project feasibility report. The project feasibility report shall include items such as toll plaza, administrative office, complaint centre, toilets, parking place, weigh bridge, place for crane to lift sick vehicles, drinking water facility, police chowki, building illumination arrangements, information boards and other signage, bus bay, truck bay etc. along with detail calculation and maps.

(IX) Entire Right of Way shall be in possession of the government before taking up the project. Also, land acquisition process shall be planned in advance in respect of additional land before commencement of project. Such action and shall be completed before commencement of construction so as not to linger the project work.

(X) Adequate care shall be taken in respect of shifting of utility such as water pipelines, sewage lines, electric cables, telephone cables, gas lines, petroleum pipelines etc. at proper places before commencement of the project. Such provisions shall be certified by the competent authority.

(XI) Entire road length passing through town / village shall be preferably of cement concrete. Also, such improvement shall be carried in full width. Adequate provisions for foot path, under passes, gutter, ducts for service lines, tree plantation, etc. as per necessity shall be made. Provision of bypass construction, if necessary, shall be considered.

(XII) Service roads at required places shall be provided for the road length passing through town/village portion as per the availability of land.

(XIII) Width and height of the median verge of the road shall be as per IRC standards.

(XIV) Toll plaza shall be designed in such a way so as to avoid the delay in user fee collection at the toll plaza considering probable increase in number of vehicles in future and accordingly, toll plaza layout plan shall be included in project proposal.

(XV) All the provisions shall be as per IRC standards and specification. Any deviation in this regards shall be stated in the feasibility Report.

4. Traffic Study for Project Feasibility:

(I) Traffic Survey shall be conducted with modern method such as digital method through independent expert agency at proposed toll station in project proposal under privatization for continuous period of six months prior to submission of project proposal for obtaining administrative approval as well as for continuous period of six

months after sanction of administration approval. In case of project having received administrative approval continuous traffic count survey with digital method shall be conducted for period up to finalization of tender.

(II) Method of ATCC (Automatic Traffic Count Classifier) and Automatic Video Recording Camera as per necessity shall be adopted for digital traffic count survey.

(III) Items such as Classified Volume Traffic Count, OD Survey, Number Plate Survey, Turning Movement Survey and Pedestrian/Cattle pass Survey, etc. shall be included in traffic survey count as per requirement.

(IV) Traffic count survey shall include total percentage of deficit in user fee collection amount of vehicles for which concessions / exemptions are given as per the toll policy. Deficit in user fee collection amount in accordance with such percentage shall be considered in the cash flow.

(V) Detail traffic count survey report shall be prepared in accordance with the provisions of IRC standard and as per guidelines issued by the government from time to time.

(VI) Monitoring of all items of traffic count survey mentioned above shall be carried out by officer not below the rank of Superintending Engineer.

5. **Traffic Count During Concession Period**:

(I) Traffic count during concession period shall be carried out with digital method.

(II) Automatic Traffic Count Classified System shall be installed near toll plaza. Digital traffic count shall be carried out by independent expert agency as specified in Tender.

(III) Monitoring of all items of traffic count mentioned in sub para (II to V) of para (4) mentioned above shall be carried out by officer not below rank of Superintending Engineer.

6. **Financial Analysis (General Items to be considered for Preparation of Project Report):**

(I) Generally, in absence of accurate traffic data, increase in traffic growth of 5% per year during the concession period shall be considered for preparation of project report.

(II) Cost for Current Repairs:

Expenses for current repairs to be carried out every year shall be as per the following percentage of the construction cost.

i) For bridge works : 0.5% of bridge cost

ii) For road works : 1 % of road cost (excluding major bridges)

(III) Cost for Special Repairs:

Cost of Special Repairs in respect of project generally every sixth year shall be considered as per the following percentage of project construction cost.

i) For bridge works : 3 %

ii) For road works : 6 %

While making provision in respect of renewal under Special Repairs Chief Engineer shall include cost required for it within necessary design, in cash flow as well as Detail Project Report (DPR).

Provision regarding obligation of the Concessionaire to carry out renewal in case of either Roughness Index exceeding that mentioned in concession agreement or six years whichever is earlier, shall be incorporated in the tender.

(IV) Toll collection and administrative charges:

1.	Monthly user fee income upto Rs. 25 Lakh.	:	7.5 % of monthly user fee income. subject to minimum Rs. 1 Lakh.
2	Monthly user fee income above Rs. 25 lakhs to 1 Crore.	:	5% of monthly user fee income subject to minimum Rs. 1.875 Lakh.
3.	Monthly user fee income above Rs. 1 Crore.	:	2.5% of monthly user fee income subject to minimum Rs. 5 Lakh.

Above mentioned provisions are for guidance purpose. Chief Engineer shall include appropriate provision in proposal taking into consideration the scope of project.

(V) Reduction in Toll Collection due to Concessions and Exemptions:

Concessions are given for vehicles travelling frequently such as coupons, return pass, daily pass, monthly pass, local pass, etc. Also, some vehicles are exempted from paying user fee. It affects user fee income. In view of this, maximum 16% deficit in the user fee income shall be considered.

7. Income Sources :

(I) Collection of user fee from specified vehicles prescribed by the government at the approved toll plaza location as prescribed in user fee Notification.

(II) Advertisement rights within the project length conferred to the concessionaire as per necessity.

(III) Land development or any other source approved by the government.

8. Selection of Toll Plaza Location:

(I) Toll plaza shall be designed properly so as to avoid delay in user fee collection at toll plaza.

(II) The concerned Chief Engineer shall recommend location of proposed toll plaza for collection of user fee along with map considering all aspects and submit to the government for approval. Generally no change in toll plaza location shall be allowed during the concession period.

(III) Distance between two toll plazas on single road shall not be less than 45 km. User Fee can be levied at two or more than two toll plazas depending upon feasibility of project.

(IV) In case of two or more separate road projects are taken up under Public Private Partnership policy, minimum distance between any two toll plazas on different roads shall not be less than 20 km.

(V) User fee can be levied at more than one location in respect of different category roads cluster Development Project. In such cases, number and location of toll plazas will depend on feasibility of project. However, toll plaza shall be placed at least 5 km beyond the Municipal Corporation limit, 3 km beyond Municipal Council limit and 1 km beyond village limit. This condition shall not be applicable to lane bypass project, Integrated Road Development Plan project and other city related projects.

9. Minimum facilities to be provided at Toll plaza:

(I) Electronic user fee receipts in standard format as approved by Government of Maharashtra shall be given to road user on payment of user fee. Concessionaire shall not be permitted to collect user fee without electronic user fee receipt. Minimum information to be given on electronic receipt shall be given as below.

User Fee Receipt	
Receipt No. …………………….	Date : ……….. Time: ………….
Govt. Notification No. and Date	
Name of Project	
Name of Concessionaire/Special Purpose Vehicle (SPV)	
Project Length	
Location of Toll Plaza	
Class of Vehicle	
User Fee	

(II) a) Toilets for Gents / Ladies with arrangement of 24 hours water facility shall be provided near each toll plaza with clean approaches. Minimum 4 each (Ladies and Gents) for two lane road and minimum 6 each (Ladies and Gents) toilets for four lane road shall be provided on either side of road.

b) Toilets shall be kept clean and in good condition at all times.

c) Proper and clean approach road with separate entries for ladies toilet and gents toilet shall be provided.

d) Information board regarding public toilet shall be erected at appropriate place.

(III) Parking space for minimum 5 vehicles shall be provided near public toilet area on either side of road.

(IV) Adequate provision for drinking water on either side of road near toll plaza shall be provided.

(V) Complaint Box / Complaint Book shall be kept for road users at all toll plazas on either side of road. List of complaints received shall be prepared and it shall be ensured to arrange for urgent redressal of the complaint receiver. Concessionaire shall submit summary of complaints received and action taken in this regard, every month to Executive Engineer. Necessary arrangement of counter for receiving complaints along with staff shall be provided at toll plaza.

(VI) Cement concrete pavement shall be provided for a minimum distance of 100 meter on either side of toll plaza.

(VII) Arrangement for REFID/E-tag shall be made at toll plaza and dedicated lane road shall be provided for it.

(VIII) Dedicated lane for going and coming shall be provided for vehicles such which are exempted from payment of user fee.

(IX) Separate lane for scooter, rickshaw, cycle (non-tollable vehicles), pedestrians etc. shall be provided at toll plaza on either side.

(X) Information boards regarding observing lane discipline shall be erected at various locations.

(XI) First Aid Box shall be kept at each toll plaza. It shall be ensured that it is usable when needed.

(XII) Concessionaire shall ensure to satisfy following criteria in respect of staff / workers working at the toll plaza:

a) He/She should not be less than 18 years and shall have minimum 10th standard pass qualification.

b) Character Certificate in respect of staff/workers at toll plaza shall be obtained from the concerned police station and kept available at toll plaza. In absence of such certificate, concessionaire shall not be permitted to collect user fee.

c) Staff shall be given Identity Card issued by Executive Engineer.

d) Staff shall wear violet colour uniform while on duty. Also, orange colour reflective safety jacket, worn by them should bear name of the concessionaire's company and its sample shall be approved by concerned Superintending Engineer.

e) Staff shall offer courteous treatment to road users at all times.

f) List of staff on duty shall be displayed at toll plaza.

g) Concessionaire shall arrange for proper training of staff at toll plaza from time to time.

(XIII) Sufficient illumination lighting arrangement shall be provided at toll plaza.

(XIV) Tested firefighting system shall be provided at each toll plaza.

(XV) All lanes at toll plaza shall be kept open from 6 a.m. till 12.00 midnight and at least 50% lanes shall be kept open between 12.00 midnight to 6 a.m.

(XVI) Separate counter to be provided for issuance of coupons & passes at administrative building of toll plaza.

(XVII) Information boards indicating location of nearest Police Station with name of Police Station in charge and Contact No.; nearest public hospital with Contact No.; nearest market; nearest town with distances from toll plaza shall be erected near toll plaza.

(XVIII) Extra space for parking of vehicles in case of breakdown of vehicles and for registering complaints of road users shall be provided.

(XIX) Crane of sufficient capacity shall be provided to take away damaged / broken down / abandoned vehicles.

(XX) Electronic weigh bridge of capacity 150 tonnes shall be provided on either side of toll plaza.

(XXI) Reflective sign boards as per concession agreement shall be erected conspicuously at specified locations and specified information with proper font size shall be indicated on it. Concessionaire shall maintain such boards in visible and good condition during concession period.

(XXII) Sufficient number of lanes (preferably 4 times more lane than road lane) shall be provided at toll plaza to expedite work of issuance of computer receipt. Also, staggered toll plaza or multilayered toll plaza shall be provided as per necessity and such map/layout shall be approved by Chief Engineer.

(XXIII) Electronic display board as per **Annexure-B** shall be installed in both the directions near all toll plaza.

(XXIV) Computer at the toll booth shall be connected to server of concerned department so that toll collection data can be monitored by the department from time to time.

(XXV) CCTV camera at each toll plaza shall be provided to monitor the traffic flow.

(XXVI) Proper Sound System to guide the road users shall be installed at each toll plaza.

(XXVII) Separate administrative building shall be constructed near each toll plaza location.

(XXVIII) Separate Police Chowki building shall be provided for each toll plaza.

(XXIX) Separate computer room for computerized monitoring at toll plaza shall be provided.

(XXX) Concessionaire's official address, name of contact person, contact details shall be displayed at each toll plaza.

(XXXI) Concerned government office address, name of contact person, contact details shall be displayed at each toll plaza.

(XXXII) Copy of notification shall be kept at toll plaza and shall be shown to road users on demand.

Penal action shall be taken against concessionaire as per terms and conditions of concession agreement in event of failure of comply with above provisions.

10. Way Side Amenities:

Wayside amenities such as rest room, canteen, parking area, space for repair of vehicles etc. shall be provided on either side of road as specified in tender document.

Proper approach to the way side amenities shall be provided with necessary approach roads. Penal action shall be taken against concessionaire as per terms and conditions of concession agreement. In event of failure to provide above mentioned amenities.

11. Arboriculture:

(I) It becomes essential to cut some trees for road widening/project construction. It is required to plant ten times trees in lieu of tree cutting. However, in case adequate land is not available for such plantation, maximum trees may be planted in Row keeping prescribed distance two trees as specified in tender. Also provision in respect of replantation using modern methods shall be incorporated in tender.

(II) Trees to be planted shall be of minimum 2 m height and healthy. Proper precaution shall be taken from time to time during its growth so that branches will not obstruct traffic.

(III) Proper watering and maintenance of plants shall carried out be done during concession period.

(IV) As far as possible of decorative plants and flowering plants shall be planted in median. Plants which do not grow very tall and stem of which do not grow very thick shall be selected for this purpose.

(V) Before tree plantation, type of plants shall be got approved from Director, Parks and Gardens (PWD) tree or plantation shall be carried out only at the road boundary or places demarcated by Executive Engineer.

(VI) Only live plants shall be counted every year in the presence of Director, Parks and gardens or his representative or any other Govt. authority stipulated in Tender and Executive Engineer of the project.

(VII) Record of number of live plants shall be maintained (Record of Arboriculture) and shall be signed by concessionaire or his representative and Director of parks and gardens or any other Govt. authority stipulated in Tender and Executive Engineer.

(VIII) In event of number of live plants following short at any point of time during concession period five shall be levied on the concessionaire in accordance with the tender provisions.

(IX) Live plants shall be handed over to the Executive Engineer in the presence of Director, Parks & Gardens or over at the end of concession period.

(X) General information of plants / trees to be planted is given in **Annexure (C)**

12. Project Approval:

(I) Preliminary Feasibility Report shall include scope of work and map showing proposed user fee collection centre (toll plaza). Thereafter, Chief Engineer shall approve Details Feasibility Report. Also, the concerned Chief Engineer shall accord approval to Draft Tender Papers after giving Technical Sanction to Detail Project Estimate. Chief Engineer shall ensure that provisions as per para 20are incorporated while according sanction to Detail Tender Papers. Chief Engineer shall submit details report to the government.

(II) Projects which require approval of Cabinet Committee for Infrastructure shall be submitted to Cabinet Committee for Infrastructure for administrative approval.

(III) Prior to submission of project proposal for approval to the Cabinet Committee for Infrastructure, such proposal shall be sent as or necessity to the concerned government departments separately (i.e. Finance, Planning, Revenue, Law & Judiciary Department, Urban Development Department, etc.) for their comments and these Departments shall send their comments to Public Works Department immediately giving utmost importance to such proposal. Thereafter, public works department shall submit such proposal along with comments and compliances to Cabinet Committee for Infrastructure for approval.

(IV) If comments of other departments are not received within two weeks period the proposal shall be submitted to Cabinet Committee for Infrastructure for approval.

(V) The proposal shall be submitted as per necessity to Government of India for approval for Viability Gap Funding.

13. Bid Approval:

Procedure for approval of the project bid shall be in three stages as given below:

(I) List of eligible and qualified bidders for individual PPP project will be approved at the government level based on RFQ (Request for qualification) received by Chief Engineer.

(II) RFP (Request for Proposal) shall be invited from bidders from such details approved list. Bidder shall submit soft copy of cash flow and the financial analysis details along with the financial bid.

(III) Thereafter, the proposal of most preferred bidder shall be submitted for approval with consent of Finance Department to Cabinet Committee for Infrastructure depending upon the cost of (project as per guidelines of Planning Department.)

(IV) Such proposal shall be submitted to Government of India for final approval for Viability Gap Funding.

14. Tender Publicity:

Bids shall be invited by E tendering. Also, Tender Notice shall be published on web site of Government of Maharashtra and in newspapers by Publicity Department as given below.

1.	District Level	One Newspaper
2.	State Level (Marathi)	Two Newspapers
3.	State Level (English)	Two Newspapers
4.	National Level (English, Hindi)	Two Newspapers
5.	International Level (English)	Two Newspapers

15. Period for publicity, sale, receipts of bids in respect of RFQ/RFP shall be as per the guidelines of Planning Commission and Model Concession Agreement and directives issued by Government of Maharashtra for Public Private Participation projects.

16. Committee for Evaluation of RFQ / RFP Bids:

Committee shall be constituted at field level for evaluation of bids at RFQ/RFP stage. Constitution of the committee shall be as follows –

1.	Chief Engineer	Chairman
2.	Superintending Engineer (Concerned)	Member
3.	Superintending Engineer (Vigilance & Quality Control)	Member
4.	Divisional Accountant / Chartered Accountant / PPP expert / Financial Consultant/Legal Expert	Member
5.	Executive Engineer (Concerned)	Member Secretary

The Committee shall submit report to the government within 3 weeks of receipt of bid documents.

17. User Fee rates shall be based on the road length i.e. per km basis. Accordingly, method of computation of user fee rates and detail rules are given in **Annexure – A.**

18. Information to be provided on website and digital board at every toll plaza location shall be as per **Annexure – B**.

19. Completion Certificate:

(I) User fee collection shall be commenced as per the provisions of Model Concession Agreement (MCA) in case of projects having Viability Gap Funding (VGF) and after the completion of project as per the provisions of concession agreement. User fee Notification proposal shall be submitted to government prior to one month of submission of Provisional Completion Certificate.

(II) Chief Engineer shall ascertain that work is completed as per Model Concession Agreement (MCA) before issuing Provisional Completion Certificate. The Provisional Completion Certificate shall be submitted to the government through Chief Engineer.

(III) List of remaining works (Punch List) shall be signed by Independent Engineer in the presence of concessionaire or representative of concessionaire, concerned Executive Engineer and superintending Engineer.

(IV) List of remaining works (Punch List) shall be prepared along with details/reasons thereof. Chief Engineer shall as certain such list.

(V) Provisional Completion Certificate shall be signed by Independent Engineer, concerned Executive Engineer and Superintending Engineer. Before issuing such Provisional Completion Certificate, Chief Engineer shall ensure that the road is safe for traffic and shall keep the same on record will be issued by the Government.

(VI) User fee Notification after receipt of Provisional Completion Certificate through Chief Engineer.

(VII) Final Completion Certificate shall be signed by Independent Engineer, concerned Executive Engineer and Superintending Engineer after completion of work. Such Final Completion Certificate shall be issued within 90 days after date of issue of Provisional Completion Certificate or action shall be taken in accordance with the terms and conditions of the concession agreement. Final Completion Certificate shall be submitted to the government through Chief Engineer.

(VIII) a) If Chief Engineer cannot issue Final Completion Certificate as concessionaire is responsible for non-completion of work, user fee collection shall be suspended till such completion of the work as well as issuance of Final Completion Certificate.

b) If the government is responsible for non-completion of work as per terms and conditions of concession agreement, Chief Engineer shall record such reasons and submit proposal of continuing user fee collection to the government.

20. Maintenance and Repairs of Project :

(I) Concessionaire shall maintain the project road / structures properly prescribed within time during construction period and if he fails to do so, suitable action shall be taken immediately as per the tender condition.

(II) Concessionaire shall maintain the road in proper condition during the entire concession period as per provisions in concession agreement. Also, concessionaire shall maintain entire project road traffic worthy during entire concession period and shall maintain specified level of service. If concessionaire shows negligence to comply the agreement in this regards and the road is not in proper condition for traffic due to potholes or other reasons caused by it and inconvenience is caused to road users, If concessionaire shows negligence to comply agreement in this regards and the road is not proper for traffic due to potholes or other reasons caused by it and inconvenience is caused to road users, Chief Engineer shall stopped user fee collection till the road is in god condition.

(III) Concessionaire shall follow all rules related to safety in respect of project road / structures in accordance with provisions of Concession Agreement as well as ensure to keep information boards, reflective sign boards, display boards, etc. in good condition and visible at all times during entire concession period in accordance with provisions regarding road safety. Also, concessionaire shall erect new boards in event of damage due to accident or any other reason and ensure to keep them clan at all times.

(IV) It is essential that concessionaire shall carry out current maintenance and repair and special maintenance and repair within specified time in accordance with concession agreement. If he fails to do so, Chief Engineer shall stop the user fee collection till the road is restored in good condition.

(V) No compensation on account of such suspension of user fee collection for non-maintenance shall be payable to concessionaire. If concessionaire fails to carry out such repairs within specified time, it shall be carried out by the department at the risk and cost of the concessionaire and such expenditure along with additional 75% rate (penal rate) shall be recovered from the concessionaire. Certificate issued by Executive Engineer and superintending Engineer regarding such expenditure shall be final and binding on the concessionaire.

21. Viability Gap Funding (VGF):

Viability Gap Funding up to 40% of project cost (20% from Government of India and remaining from Government of Maharashtra) is given for Public Private Participation projects in accordance of policy of Government of India. It is essential to adopt Model Concession Agreement prepared by Planning Commission of Government of India for such projects. It is required to follow the terms and conditions specified by Government of India and no change is allowed therein. Similarly, it shall be binding to comply directions issued by Government of India from time to time.

22. a) User fee rate for ongoing projects shall be levied as per the terms and conditions of the concession agreement.

b) For future projects to be undertaken through Viability Gap Funding (VGF) from Government of India user fee rates shall be fixed on per kilometer basis. Detail guidelines in this regard are given in Annexure-A.

23. If any of the points contained in this policy is contradictory with the tender conditions, the tender conditions shall prevail.

24. Provisions of this Government Resolution shall be applicable to projects undertaken on and after the 31.07.2014.

This Government Resolution is made available at the website of Maharashtra Government www.maharashtra.gov.in. and Reference no. for this is 201409111336077818 . This Government Resolution has been signed digitally.

By order and in the name of the Governor of Maharashtra.

Mahesh Natthuji Dekate

Digitally signed by Mahesh Natthuji Dekate
DN: c=IN, o=Government of Maharashtra, ou=Public Works Department, postalCode=400032, st=Maharashtra, cn=Mahesh Natthuji Dekate
Date: 2014.09.11 13:40:46 +05'30'

M.N. Dekate

Deputy Secretary, Government of Maharashtra

Copy forwarded to:

1) Private Secretary to Hon. Governor

2) Private Secretary to Hon'ble Chief Minister / Private Secretary to Hon'ble Deputy Chief Minister .
3) Private Secretary to Hon'ble Public Works Minister / Private Secretary to Hon'ble Public Works (Public Under Taking) Minister / Private Secretary to all Hon'ble Minister / Private Secretary to Hon'ble Minister of State.
4) Chief Secretary, Govt. of Maharashtra
5) Additional Chief Secretary (Planning).
6) Additional Chief Secretary (Finance Department) / Additional Chief Secretary (Revenue)
7) Principal Secretary (Transport) / Principal Secretary, (Energy) / Principal Secretary (Water Resources)/Principal Secretary (Urban Development) / Principal Secretary (Industry) / Principal Secretary (Law and Judiciary) /
8) Secretary (Works) / Secretary (Roads), Public Works Department Mantralaya, Mumbai
9) Vice Chairman and Managing Director, Joint Managing Director (I) / MSRDC.
10) Joint Secretary (Infrastructure and Investment), Department of Economic Affairs, Ministry of Finance, Government of India / Secretary, Ministry of Road Transport and Highways, GOI, New Delhi / Joint Director, (PPP Cell), Department of Economic Affairs, Ministry of Finance, North Block New Delhi / Joint Secretary, Highway, Ministry of Road Transport and Highway.
11) Chairman, National Highway Authority of India, New Delhi / Chief General Manager (Tech. & R.O.) NHAI, Maharashtra / Chief Engineer, National Highway, Kokan Bhavan, New Mumbai.
12) Accountant General - 1 (A & E), Mumbai,
13) Accountant General - 2 (A & E), Nagpur,
14) Pay and Accounts Officer, Mumbai / Resident Accounts Officer, Mumbai
15) All Divisional Commissioners.
16) All Chief Engineers / Superintending Engineers / Executive Engineers of Public Works Department / Maharashtra State Road Development Corporation Ltd.
17) All District Collector
18) All Deputy Secretary, Under Secretary, Desk Officers, Public Works Department, Mantralaya, Mumbai.
19) Resident Engineer, Maharashtra Sadan, New Delhi.
20) Desk Road - 9, 9A, 8 Public Works Department, Mantralaya, Mumbai.

ANNEXURE - A

Rules regarding User Fee Rates, and Related Items

1. **Definitions:**

(I) "base year" means the period from 1st April 2007 to 31st March 2008;

(II) "build, operate and transfer project" means a project relating to any section of a Project Road, permanent bridge, bypass or tunnel, as the case may be, for which an agreement is entered into with concessionaire;

(III) "bypass" means a section of road bypassing a town or city;

(IV) "Concessionaire" means a person / consortium / SPV / JV who has/have entered into concession agreement with the Government of Maharashtra;

(V) "elevated highway" means any section of road raised above ground level through support of piers or columns;

(VI) "implementing authority" means an officer or authority notified by the Government of Maharashtra;

(VII) "expressway" means a road having a divided carriageway suitable for high speed traffic and with control of access;

(VIII) "financial year" means the year commencing on the 1st day of April of a year and ending on 31st day of March of the succeeding year;

(IX) "gross vehicle weight" in respect of any vehicle means the total weight of the vehicle and load certified and registered by the registering authority as permissible for that vehicle under the Maharashtra Motor Vehicles Tax Act;

(X) "lane" means a lane forming part of the main carriageway and having a minimum width of 3.5 meter;

(XI) "mechanical vehicle" means any vehicle driven under its own power including a motor vehicle as defined under the Motor Vehicles Act, 1988 (59 of 1988);

(XII) "notification" means a notification published in the Official Gazette;

(XIII) "private investment project" means a project relating to section of project road, permanent bridge, bypass or tunnel, as the case may be, for which agreement is entered into with a concessionaire;

(XIV) “toll plaza” means any buildings, structure or booths made for collection of User Fee;

(XV) "User Fee" means the fee levied on the road users for various categories of vehicles;

2. Levy of User Fee:

(I) Government of Maharashtra may by Notification, levy User Fee for use of any section of Project Road, permanent bridge, bypass or tunnel forming part of the Project Road, as the case may be, in accordance with the provisions of these rules:

In case some of major structures like tunnels, river bridges, sea link, flyovers, Railway Over Bridge having length equal to or more than 60 m remains incomplete due to reasons beyond control of the implementry authority or the State Government, User Fees can be levied for use of section at the reduced rates notified by the State Government. However, completed part of the road should be suitable for traffic.

(II) Collection of User Fee levied under sub rule (I) shall be made in accordance with the terms of concession agreement entered into with the concessionaire.

(III) No User Fee shall be levied for the use of the section of road, permanent bridge, bypass or tunnel, as the case may be, by two wheelers, three wheelers, empty tractors and animal drawn vehicles

(IV) User Fee notified by the State Government under these rules shall be rounded off and levied in multiple of the nearest Rupees five (Original user fee shall be considered for revision of user fee every year).

3. Base rate of User Fee:

(I) Rate of User Fee for use of the section of road, permanent bridge, bypass or tunnel constructed through Public Private Participation project shall be identical. User fee shall be levied on Total Project Cost (TPC) as mentioned in para 3 (II) in this policy.

(II) Rate of User Fee for use of a section of road of four or more lanes shall, for the base year 2007-08, be the product of the length of such section multiplied by following rates, namely:-

Sr. No.	Class of Vehicle	Base rate of User Fee per km (in Rupees)
(a)	Car, Jeep, Van or Light Motor Vehicle	0.50
(b)	Light Commercial Vehicle, Light Goods Vehicle or Mini Bus	1.05
(c)	Bus or Truck (Two Axles)	2.20
(d)	Three-axle commercial vehicles	2.40
(e)	Heavy Construction Machinery (HCM) or Earth Moving Equipment (EME) or Multi Axle Vehicle (MAV) (four to six axles)	3.45
(f)	Oversized Vehicles (seven or more axles)	4.20

(a) **"car" or "jeep" or "van" or "light motor vehicle"** means any mechanical vehicle the gross vehicle weight of which does not exceed seven thousand five hundred kilogram or the registered passenger carrying capability as specified in the certificate of registration issued under the Motor Vehicles Act, 1988 does not exceed twelve, excluding the driver;

(b) **"light commercial vehicle" or "light goods vehicle" or "mini bus"** means any mechanical vehicle with a gross vehicle weight exceeding seven thousand five hundred kilogram but less than twelve thousand kilograms or the registered passenger carrying capability as specified in the certificate of registration issued under the Motor Vehicles Act, 1988, exceeds twelve but does not exceed thirty two, excluding the driver;

(c) **"truck" or "bus"** means any mechanical vehicle with a gross vehicle weight exceeding twelve thousand kilogram but less than twenty thousand kilograms or the registered passenger carrying capability as specified in the certificate of registration issued under the Motor Vehicles Act, 1988, exceeds thirty two, excluding the driver;

(d) **"Three-Axle Vehicle"** means any mechanical vehicle having three-axles (inclusive of the axle of the trailer, if any) and with a gross vehicle weight, less than or equal to twenty five thousand kilogram;

(e) **"Heavy construction machinery" or "Earth moving equipment" or "Multi-Axle Vehicle"** means heavy construction machinery or earth moving equipment or mechanical vehicle including a multi-axle vehicle with four to six axles or vehicle (inclusive of the axle of the trailer, if any) with a gross vehicle weight exceeding twenty five thousand kilogram but less than sixty thousand kilogram;

(f) "oversized vehicle" means any mechanical vehicle having seven or more axles or vehicle with a gross vehicle weight exceeding sixty thousand kilogram.

(III) Rate of User Fee for use of bypass forming part of a section of a road constructed with cost of Rupees ten crore or more, for the base year 2007-08, shall be one and a half times the rate of User Fee specified in sub-rule (II):

Provided that while computing User Fee for a section of road of which such bypass forms a part, the length of such bypass shall be excluded from the length of such section of the road:

Provided further that where cost of such bypass is less than Rupees ten crore, then the rate of User Fee for the use of the said bypass shall be the same as that of the section of the road of which it forms a part.

(IV) Rate of user fee for use of expressway shall be 1.25 times the rate specified in sub-rule (II).

(V) In case of part of four lane road which is proposed to be upgraded to six lane, user fee to be levied from date of commencement of such upgradation till its completion shall be 75% of specified rate of user fee after completion of construction without yearly revisions and user fee shall be lived at specified rate after completion of construction.

(VI) Rate of user fee for use of stand-alone structure having length of more than 60 m forming part road, shall be calculated by converting the length of such structure into an equivalent length road by multiplying by a factor of ten.

(VII) Rate of fee for use of a section of road, having two-lanes with paved shoulders and above but below four-lane on which substantial improvement has been made by widening carriageway by three meters or more shall be 60% of the rate of fee specified under sub-rule (II)."

4. <u>Annual revision of rate of User Fee:</u>

(I) The rates specified under rule 3 shall be increased without compounding, by three per cent, each year with effect from the 1st day of April, 2008.

(II) The applicable base rates shall be revised annually with effect from 1st April each year to reflect increase in Wholesale Price Index between the week ending on January 6, 2007 (i.e.208.7) and the Wholesale Price Index for the month of December of the year in which such revision is undertaken but such revision shall be restricted to forty per cent of the increase in Wholesale Price Index.

(III) Formula for determining applicable rate of User Fee shall be as follows:-

Applicable rate of user fee = base rate + base rate X { (WPI A – WPI B) / WPI B } X 0.4

Explanation for the purpose of this sub-rule –

a) Applicable rate of User Fee shall be the rate payable by the user;

b) Base rate shall be the rate specified in rule 3 read with sub-rule (I) of rule 4;

c) WPI A means the Wholesale Price Index for the month of December of the immediately preceding year; and

d) WPI B means the Wholesale Price Index of the week ending on 6th January, 2007 i.e. 208.7

Illustration:

If the revision is to be made for the year 2008-09 by applying the Wholesale Price Index for one month of December 2007 (i.e.216.6), then the rate for car, jeep or van will be 0.5228 as computed below:

Year	WPI	Base rate (Car)
January 2007	208.7	0.5
December 2007	216.6	0.5 x 1.03 = 0.515

Applicable rate of user fee = 0.515 + 0.515 X { (216.6 – 208.7) / 208.7 } X 0.4 = 0.5228

(IV) Annual revision of rate of User Fee under this rule shall be effective from first of April every year.

5. <u>Collection of User Fee:</u>

(I) User Fee levied under these rules shall be collected by the State Government or the executing authority or the concessionaire, as the case may be at the toll plaza.

(II) Every driver, owner or person in charge of a mechanical vehicle shall for the use of the section of road, permanent bridge, bypass or tunnel, before crossing the toll plaza, pay the User Fee specified under these rules.

(III) User Fee collected under these rules shall be paid either in cash or through E-tag, smart card or on board unit (transponder) or any other such device;

Provided that no additional charges shall be recovered for making payment of User Fee by use of a E-tag, smart card or on board unit (transponder) or any other such device.

(IV) Any driver, owner or person in charge of a mechanical vehicle who opts for installation of on board unit (transponder) or any other such device for payment of User Fee shall deposit a refundable security equivalent to the cost of the equipment, with the State Government, the executing authority or the concessionaire, as the case may be, for such installation and no interest shall accrue on such security deposit.

(V) Person receiving such User Fee under sub-rule (II) of rule 5 shall issue to the driver, owner or person in charge of mechanical vehicle an electronic receipt, specifying therein the date and time of such receipt of User Fee, total amount received, and the class of vehicle for which the User Fee has been received;

(VI) User Fee shall be collected by the State Government or the implementing authority or the concessionaire as the case may be and for a specified period in accordance with the terms of concession agreement entered with Concessionaire.

6. <u>Rate of User Fee for actual loading</u>

(I) Without prejudice to the liability of the driver, owner or a person in charge of a mechanical vehicle under any law for the time being in force, a mechanical vehicle which is loaded in excess of the permissible load specified for its category under sub-rule (II) of rule 3 shall be liable to pay User Fee at such rate which is applicable for the next higher category of mechanical vehicles;

Provided that the payment of such User Fee for actual loading shall not entitle a driver or owner or a person in charge of a mechanical vehicle to make use of such road and his or her vehicle shall be prevented from using the road or crossing the toll plaza until the excess load has been removed from such mechanical vehicle.

(II) Weight of a mechanical vehicle, as recorded at a weighbridge installed at the toll plaza, shall be the basis for levying user fee for actual loading under this rule.

(III) For the purpose of this rule, a weighbridge of requisite capacity shall be installed at every toll plaza location.

7. <u>User Fee Discounts:</u>

(I) 10 per cent rebate on total user fee cost will be given to the purchaser of a booklet containing 50 coupons in advance.

(II) 20 per cent rebate on total user fee cost will be given to the purchaser of a booklet containing 100 coupons in advance.

(III) Passes for frequently plying vehicles - return and daily pass will be 1.5 times and 2.5 times of one side user fee, respectively. Such pass will be valid for 24 hours.

(IV) Monthly pass will be 50 times of single journey user fee.

(V) Monthly pass will be valid for 30 days from the date of issue.

(VI) Monthly pass concession shall be given to the local vehicles [Car, Jeep, Van or Light Motor Vehicle] for own use only within circumferential radius of 5 km from the toll plaza and shall be charged 10 times of single journey rate subject to the following conditions :-

It shall be essential that the owner shall give proof of residence by producing certificate of Tahsildar certifying his residence is within 5 km circumferential radius from Toll plaza or producing the ration card or voter card or Aadhar card.

8. <u>Exemption for Payment of User Fees:</u>

Following categories of vehicles are exempted from payment of user fees -

(I) VVIP vehicles carrying President of India, Vice President of India, Governor of State, Public Representatives entitled for red lamp on vehicles.

(II) Vehicles in which sitting members of Parliament, Maharashtra Legislative Assembly and Maharashtra Legislative Council are traveling.

(III) Vehicles in which ex-members of Parliament from Maharashtra, Maharashtra Legislative Assembly and Maharashtra Legislative Council are traveling.

(IV) Vehicles in which foreign dignitaries are travelling on State visit (on reciprocal basis country wise concession for consulate).

(V) Maharashtra State Road Transport Corporation's state transport (ST) passenger buses.

(VI) Central and State Government vehicles

(VII) Police vehicles

(VIII) Defense vehicles

(IX) Vehicles of Post and Telegraph department

(X) Ambulances

(XI) Hearses

(XII) Fire Fighting vehicles.

9. **Display of Information:**

(I) Implementing authority or the concessionaire, as the case may be, shall publish a notice specifying the amount of User Fee to be charged from the mechanical vehicle, in at least one newspaper each in English and Marathi language, having a wide circulation in such area.

(II) Implementing authority shall prominently display in Marathi and English one thousand meter and five hundred meter ahead of the toll plaza and at the toll plaza.-

a) Amount of User Fee payable for each class of vehicles and the discounts available under rule 7;

b) Class of vehicle exempted from payment of User Fee, under rule 8;

c) Name, address and telephone or contact number of the implementing authority or the concessionaire, as the case may be.

(III) Height of display boards, their quality and size of lettering shall be clearly visible and legible to the users.

10. **Unauthorised Collection of User Fees:**

(I) An officer authorized by the State Government or by the implementing authority, as the case may be, may assess the excess User Fee collected, if any by the implementing authority or the concessionaire, as the case may be, and recover the same from such authority or concessionaire, along with an additional sum equal to twenty five percent of the excess User Fee collected;

Provided that no recovery of such excess User Fee shall be made unless an opportunity of hearing has been given to the executing authority or concessionaire, as the case may be.

(II) Any driver, owner or person in charge of a mechanical vehicle aggrieved by unauthorized collection of User Fee, may lodge a complaint with the officer authorized by the State Government or the implementing authority, as the case may be, in this behalf, who way after hearing the parties pass an order on such complaint for refund of excess payment and damages for the inconvenience suffered by such user within thirty days.

11. **Failure to Pay User Fee:**

(I) If any driver, owner or person in charge of a mechanical vehicle does not pay or refuses to pay the User Fee for use of Project road, permanent bridge, bypass or tunnel, his or her vehicle shall not be allowed to use such section of road, permanent bridge, bypass or tunnel, etc. and in case such vehicle obstructs the

normal flow of traffic, the executing authority or the concessionaire, as the case may be, may get such obstructing vehicle removed from the road, permanent bridge, bypass or tunnel, etc. as the case may be.

(II) Where the driver or the person in charge of a mechanical vehicle refuses or fails to pay the User Fee levied under these rules, the same shall be recovered from the registered owner of the mechanical vehicle.

(III) Where the State Government, implementing authority or the concessionaire, as the case may be, has reason to believe that a mechanical vehicle is plying on a section of the road, permanent bridge, bypass or tunnel without payment of User Fee due, it may stop such vehicle for the purpose of verifying the payment thereof and collect the User Fee due from such vehicle.

12. <u>Power of State Government to verify records:</u>

An officer duly authorized by the State Government or the implementing authority, as the case may be, shall have power to verify the collection of User Fees, and inspect any document, records, other information, receipts or reports of the implementing authority or the concessionaire, as the case may be.

13. <u>Collection of User fees in respect of investment under privatization project:</u>

Concessionaire shall have right of collection of user fee as provided in notification till concession agreement is in force.

14. <u>Bar for installation of additional barrier:</u>

No barrier shall be installed at any place, other than at the toll plaza, except with the prior permission in writing from State Government or the implementing authority, as the case may be. State Government or the implementing authority, as the case may be, who after being satisfied that there is evasion of User Fee, may allow on such terms and conditions as it may impose, installation of such additional barrier by State Government, the implementing authority or the concessionaire, as the case may be, within ten kilometers from the toll plaza, to check the evasion of User Fee.

Provided that State Government or the implementing authority, as the case may be, may, at any time, for reasons to be recorded in writing, withdraw such permission.

Provided further that where the State Government or the implementing authority, as the case may be, may reject request by the concessionaire fee installation of an additional barrier the reasons for such refusal shall be communicated in writing to such concessionaire within a reasonable period.

ANNEXURE - B

Digital Board (E-Board) showing Life Cycle Cost, current status of collection of user fee and project details as given below on its either side shall be installed in two parts on both sides of toll plaza. Information for points 1 to 11 shall be static format and that for points 12 to 14 shall be dynamic format.

Sr. No.	Description	Amount (Rs. Crore)	Remarks (Considered Separately / Not Considered Separately)
1	Project Cost		
2	a) Cost of Renewal, Maintenance and Repairs		
	b) Administrative, Establishment charges, Toll Collection Charges etc.		
	c) Land Acquisition, Utility Services shifting, Miscellaneous Expenses etc.		
	d) Inflation		
	e) Compounding interest of Bank / Financial Institute Loan		
3	Project Life Cycle Cost (Sr.No.1 + Sr.No.2)		
4	Internal Rate of Return (I.R.R.)		
5	Concession Period		
6	Concessionaire's Concessionaires Equity		
7	Returns on Equity		
8	Total user fee to be collected		
9	User fee Collection period (from ____ to _______)		
10	Lender Banks/Financial Institutions		
11	Toll Plaza Name		
12	User fee Collection on Date _________		
13	Cumulative Amount of user fee collection till Date _______		
14	Fluctuation of concession period on the basis of actual traffic and user fee collection (as per terms and condition of Concession Agreement)		

Note-1:- Variation in the above figures (cost/period etc.) due to change in scope of project in future and or change in lending rate and or change in accordance with terms and conditions of Concession Agreement.

Note-2:- Any other details related to the Project as per requirement.

ANNEXURE – C

Details of plants which can be planted in Median verge

Sr. No.	Median verge width less than 1 m	Median verge width more than 1m
1.	Hamelia Patens	Tagar Varigated
2.	Pedilanthus Varigeted	Nerium Oleander
3.	Hibiscus	Calliandra
4.	Nerium Oleander (dwarf)	Tecoma Gaudichaudi
5.	Justicia	Bougainvellia Shrub / Torch Glow
6.	Erenthemum	Caesalpinia Pulcherrima
7.	Ficus Variety	Fishtail palm
8.	Golden Duranta	Ficus Rumphii
9.	Malphigia	Variegated tagar
10.	Miniature ixora	Thevetia Peruviana
11.	Miniature tagar	Thespecia Populnea
12.	Acalypha	Ficus Retusa

The details of plants which can be planted at Road Boundary or at any location Along road side

1	Millingtonis	8	Silver oak
2	Karanj	9	Neem
3	Peltoforum	10	Baniyan
4	Cassia variety	11	Palash
5	Tabubia	12	Rain tree
6	Alestonia	13	Pimpal (Ficus religiosa)
7	Largestomia	14	Mango
